

02
B-51

Biblio Polis

Director:

Lidia Kulikovski

Colegiul de redacție:

Mariana Harjevski, Tatiana Coșeri, Ludmila Pânzari, Elena Vulpe, Larisa Cășlaru, Alexandru-Horațiu Frișcu, Genovaeva Scobioală, Tatiana Ischinji, Vlad Pohilă, acad. Mihai Cimpoi, dr. hab. Ion Dron

La apariția acestui număr și-au dat concursul:

Larisa Cășlaru, Tatiana Coșeri, Elena Grăjdeanu, Dumitru Păsat, Vlad Pohilă, Valeriu Rusnac, Genovaeva Scobioală

Cuprins / Содержание / Contents

Lidia Kulivovski. BiblioPolis. Argument.....

Лидия Куликовски. БиблиоПолис. Аргумент

Lidia Kulivovski. BiblioPolis. Argument

BILANȚ / ИТОГИ / REVIEW

Lidia Kulivovski. Biblioteca Municipală „B.P.Hasdeu”: realizările anului trecut.....

Лидия Куликовски. Муниципальная Библиотека

им. Б.П.Хажду: достижения прошлого года

Lidia Kulivovski. “B.P.Hasdeu” Municipal Library: previous

year’s achievements

POLITICI DE BIBLIOTECĂ /

БИБЛИОТЕЧНАЯ ПОЛИТИКА / LIBRARY POLICIES

Manifestul IFLA pentru Internet.....

Манифест ИФЛА для библиотек

The IFLA Internet Manifesto

FESTIVITĂȚI / МЕРОПРИЯТИЯ / FESTIVITIES

Programul activităților prilejuate de 125 de ani de la deschiderea

Bibliotecii Municipale „B. P.Hasdeu”.....

Программа торжества приуроченных к 125-летию открытия

Муниципальной Библиотеки им. Б.П.Хажду

The 125th Anniversary of “B. P.Hasdeu” Municipal Library.

Preliminary Program

CONCURSURI / КОНКУРСЫ /

PROFESSIONAL COMPETITIONS

OPORTUNITĂȚI / ПРОЕКТЫ / OPPORTUNITIES

Mariana Harjevski. PULMAN – o șansă pentru bibliotecile

publice.....

Мариана Харжевски. PULMAN – шанс для публичной

библиотек

Mariana Harjevski. PULMAN – a new opportunity for public

libraries

STAGIERI / СТАЖИРОВКИ / TRAININGS

I. Spilina. Международная Конференция «КРЫМ-2002».....

И. Спилына. Международная Конференция «КРЫМ-2002»

I. Spilina. Crimea 2002 – International Conference

Olesia Ioncu. Conferința “Bibliotecă, Servicii Pentru Persoane

Cu Deficiențe De Vedere Și Sectorul Public În Dezvoltarea

Parteneriatului Social”.....

Olesia Ioncu. Конференция «Библиотеки, услуги для

слабовидящих и публичный сектор в развитии социального

партнерства»

Olesia Ioncu. “Libraries, Services for Visual Impaired People and

Public Sector for Social Partnership Development” Conference

INCLUZIUNE SOCIALĂ / БИБЛИОТЕКА И ОБЩЕСТВО

(СОЦИАЛЬНАЯ ИНКЛЮЗИЯ БИБЛИОТЕКИ) /

SOCIAL INCLUSION

Lidia Kulivovski. Persoane dezavantajate: Acțiunea afirmativă a

bibliotecilor din învățământ.....

Лидия Куликовски. Люди с ограниченными возможностями:

активное участие библиотек сферы образования

Lidia Kulivovski. Disable People: Assertive Action of Academic

Libraries

Olesia Ioncu. Ascultă-mă și pe mine.....

Olesia Ioncu. Послушай и меня...

Olesia Ioncu. Please hear me ...

BAROMETRU / БАРОМЕТР / BAROMETER

Genoveva Scobioală. Diversitatea lingvistică – imperativ al

timpului.....

Женовева Скобиоалэ. Лингвистическое разнообразие –

всеплене времени

Genoveva Scobioală. Linguistic diversity – Imperative of Time

DIVERSIFICAREA SERVICIILOR /

РАЗНООБРАЗИЕ УСЛУГ ДЛЯ ЧИТАТЕЛЕЙ /

LIBRARY SERVICES DIVERSIFICATION

Natalia Sosnovskaia. Детские праздники продолжаютс

Valentina Tihomirova. Школа для родителей

Natalia Sosnovskaia. Children Holidays Carry On

Valentina Tihomirova. The School for Parents

In memoriam.....

VERDICT / ВЕРДИКТ / VERDICT

Gabriel Garcia Marquez. Părușa de câră.....

Габриэль Гарсия Маркес. Трягичная хужла

Gabriel Garcia Marquez. The Rag Doll

ESEURI / ЭСЦЕ / ESSEYS

Dumitru Păsat. Gândirea filozofico-bibliologică a lui Mircea

Eliade (95 de ani de la naștere).....

Думитру Пасат. Философско-библиологическое мышление

Мирча Элиаде (90 лет со дня рождения)

Dumitru Păsat. Mircea Eliades’s Philosophical-bibliological

Thoughts (95 years from birth)

MARI BIBLIOLGI / ВЕЛИКНЕ БИБЛИОЛОГИ /

GREAT LIBRARIANS

Lidia Kulivovski. Biblioteca publică în serviciul comunității.

Teoria lui N. Rubakin.....

Лидия Куликовски. Публичная библиотека на службе

обществу. Теория Н.Рубакина

Lidia Kulivovski. Public Library for the community service. N.

Rubakin’s Theory

EX LIBRIS / ЭКСЛИБРИС / EX LIBRIS

Vald Pohilă. O ediție monumentală a Cărții Cărților.....

Влад Похилэ. Фундаментальное издание Книги Книг

Vald Pohilă. A Monumental Edition of the Book of Books

Vlad Pohilă. Prețuri fantastice pentru manuscrise de scriitori

contemporani.....

Влад Похилэ. Космические цены на рукописи современных

писателей

Vlad Pohilă. Fantastic Prices for Manuscripts of Modern Writers

DIVERTIS-CLUB / КЛУБ РАЗВЛЕЧЕНИЙ / DIVERTIS-

CLUB

PENTRU AGENDA DVVS. / ДЛЯ ВАШЕЙ ЗАПИСНОЙ

КНИЖКИ / FOR YOUR AGENDA

Calendarul aniversărilor culturale.....

Календарь знаменательных дат

Cultural Anniversaries Calendar

AVIZIER / ОБЪЯВЛЕНИЯ / NOTICE BOARD

„COMMUNITY CONNECTIONS”.....

„COMMUNITY CONNECTIONS” (Связь с сообществом)

„COMMUNITY CONNECTIONS” Program for 2002-2003

Mariana Harjevski. Oportunitățile 2002 pentru

bibliotecarii BM.....

Мариана Харжевски. Возможности 2002 года для

библиотекарей МБ

Mariana Harjevski. Opportunities for Librarians from

Municipal Library

NOUȚĂȚI EDITORIALE / ИЗДАТЕЛЬСКИЕ НОВИНКИ /

EDITORIAL NEWS

Tatiana Coșeri. Publicații electronice în colecția Bibliotecii

Municipale „B.P.Hasdeu”.....

Татьяна Кошери. Электронные публикации в фондах

Муниципальной Библиотеки им. Б.П. Хажду

Tatiana Coșeri. Electronic publications in the Municipal Library

“B.P.Hasdeu” Collections

Biblioteca Municipală „B.P.Hasdeu”: realizările anului trecut

Cea mai eficientă modalitate pentru a-i determina pe oameni să accepte schimbarea este aceea de a nu le oferi o altă alternativă /Bill Weiss/. Nu suntem noi, conducerea, întru totul vinovați că nu vi s-a oferit o alternativă. Mai mult se face vinovat timpul, mediul, provocările. Pe de o parte am fost aruncați într-un proces de tranziție interminabil, suprapolitizat, anti-social, iar pe de altă parte suntem tentați de provocările Societății Informației cu hipertehnologizările sale, cu perspectiva diversității și globalității. Prima ne oferă numeroase sincope, a doua ne somează la profesionalism, dar ambele ne impun acțiuni, căutări, viteză.

Am ajuns împreună la finele anului 2001, am trecut majoritatea obstacolelor, am obținut realizări notabile, am elaborat strategii moderne, ne-am impus ca forță novatoare în comunitate, ca Centru de Excelență pentru bibliotecile publice din republică, exemplu de extensie și diversificare a serviciilor, de facilitare a accesului liber la informație, de încurajare a libertății de expresie, de promovare a diversității culturale. Suntem cred, una din puținele instituții din comunitatea chișinăuiană care contribuie la consolidarea societății civile și la dezvoltarea democrației și aș vrea să mă opresc la rezultatele obținute în anul trecut. Nu voi face o analiză de substanță, ci doar o privire sumară asupra indicatorilor de performanță obținuți de către BM.

Am reușit să atragem un număr record (în ultimii 10 ani) de cetățeni, utilizatori ai serviciilor noastre, cifra ajungând la 46,6% din totalul populației municipiului Chișinău. Am depășit cifra de 9000 de persoane care au intrat zilnic în filialele noastre, am reușit să creștem la 2.829.165 cifra de vizite (cu 336.563 mai mult decât în anul precedent). Numărul documentelor împrumutate a crescut de la 6.446.378 la 7.267.772: cu 821.394 mai mult.

Ne menținem în continuare în fruntea topului bibliotecilor din Republica Moldova. Biblioteca noastră se situează deasupra bibliotecilor județene, naționale, universitare la toți indicatorii la care ne referim.

Împrumutul Bibliotecii Municipale constituie 34% din împrumutul total pe republică, 27% utilizatori, 32% vizite. Indicele de lectură este 26 vizavi de 16,3 în republică, indicele de frecvență 10 vizavi de 6,7, circulația colecției 6,5 vizavi de 1,2.

Dacă ne referim la încărcătura care-i revine unui bibliotecar ne ridicăm și mai sus: împrumut per bibliotecar la BM 20.676 ex. - pe republică 8.693; utilizatori per bibliotecar la BM - 8.049 - pe republică 535.

Toate acestea în timp ce indicele mediu de dotare în republică este:

la un utilizator - 18,2 cărți, la Biblioteca Municipală doar 1,5; la o bibliotecă în RM revin 13.443 cărți; la BM 30.680 exemplare

Analiza indicatorilor cost/eficacitate ne demonstrează că BM are un randament deosebit și că eficiența este foarte mare în raport cu mijloacele financiare alocate funcționării ei.

În 2001 Biblioteca Municipală a cheltuit 7.203.700 lei față de 3.999.200 în 2000. S-au mărit cheltuielile per locuitor de la 5,2 la 9,3; costul per utilizator activ în 2001 a fost 26 lei față de 15,7 în anul precedent; costul per vizită 2,5 vizavi de 1,6; costul per împrumut a crescut de la 0,6 în 2000 la 0,99;

La capitolul *Facilități*, care, de fapt, este cel mai important în evaluarea unei biblioteci, avem schimbări, dar abia sesizabile: timpul mediu de funcționare pe săptămână a crescut de la 48,5 la 48,7; documente împrumutate per utilizator 26 / 25; per locuitor 8,4 - 9,4.

Acești trei indicatori de fapt determină eficiența unei biblioteci. Nu am cifrele pe republică ca să ne comparăm, dar sunt

BIBLIOPOLIS

ARGUMENT

Bibliopolis, pentru că Chișinăul prin numărul de biblioteci, de cărți, de cărți citite, de cărți editate, de activități culturale și de socializare, de bibliotecari, de cititori, este o metropolă a cărții, o uzină-metropolă care produce și consumă cel mai mare număr de cărți.

Bibliopolis, pentru că Chișinăul este tipul de urbanitate culturală, habitatul uman al căruia este caracterizat prin capacitatea de a produce în cadrul limitelor sale întreaga cultură de care are nevoie. Și un bun segment din aceasta o produc bibliotecile.

Bibliopolis, pentru că Chișinăul este un sistem cultural ce are ca structură semnificativă cartea și biblioteca.

Bibliopolis, pentru că Biblioteca Municipală este tipul de organizație informațională ce are capacitatea de a oferi în cadrul rețelei sale de filiale orice informație de care are nevoie chișinăuianul.

Bibliopolis, pentru că Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”, utilizând cartea și efectele ei, acoperă cu servicii de lectură, servicii culturale și de socializare toate grupurile sociale din întreg municipiul Chișinău.

La Chișinău se citește cel mai mult – 34% din toate cărțile citite în republică (7.267.772 de cărți au citit chișinăuienii în 2001). Indicele de lectură al chișinăuienilor constituie 26, în timp ce în republică s-a înregistrat doar 16,3. Circulația colecției BM a înregistrat cota de 6,5 față de 1,2 în republică. Unui bibliotecar la BM îi revin 20.676 ex. – media pe republică fiind de 8.693.

La Chișinău citesc cei mai mulți – 27% din utilizatorii bibliotecilor din RM (359.098 chișinăuienii au permis la BM). Încărcătura per bibliotecar la BM este

8.049, când în republică unui bibliotecar îi revine doar 535.

La Chișinău se merge cel mai des la biblioteci – peste 9.000 de chișinăuieni trec zilnic pragul BM în căutarea informației necesare vieții lor cotidiene – 2.829.165 vizite în 2001, ceea ce a constituit 32 % din vizitele înregistrate de bibliotecile RM. Indicele de frecvență este 10 față de 6,7 în RM.

La Chișinău se cheltuie cel mai mult pentru carte – 1.480.300 lei. La o bibliotecă în republică revin 13.443 cărți – la o bibliotecă în rețeaua BM – 30.680 exemplare.

Societatea Informației cere biblioteci flexibile, performante, capabile de o adaptare creativă la schimbările mediului socio-cultural, care să devină promotorul concilierii și incluziunii sociale, ajutor comunității în dezvoltarea democrației. Biblioteca „Hasdeu” se vrea o asemenea bibliotecă.

Spațiu pentru cunoașterea, promovarea tehnicilor și metodicilor de cercetare, de intervenții pentru eficientizarea schimbului de informații, fluxul informațional, comunicarea, tehnici de analiză, diagnosticul și prognoza cererii, determinarea obiectivelor, soluții pragmatice de ameliorare, proceduri și organizări alternative – iată preocupările permanente ale Bibliotecii Municipale pentru a realiza obiectivele amintite mai sus. Aceste preocupări, fierberi, căutări vor fi prezente pe paginile *Bibliopolis*-ului.

Credem că *Bibliopolis*-ul, va fi revista așteptată de comunitatea chișinăuieană cititoare, de comunitatea bibliotecarilor metropolitani, de comunitatea editorilor, va fi un instrument de promovare a cărții, bibliotecii, publicațiilor electronice.

Lidia Kulikovski

Biblioteca Municipală „B.P.Hasdeu”: realizările anului trecut

Cea mai eficientă modalitate pentru a-i determina pe oameni să accepte schimbarea este aceea de a nu le oferi o altă alternativă /Bill Weiss/. Nu suntem noi, conducerea, întru totul vinovați că nu vi s-a oferit o alternativă. Mai mult se face vinovat timpul, mediul, provocările. Pe de o parte am fost aruncați într-un proces de tranziție interminabil, suprapolitizat, anti-social, iar pe de altă parte suntem tentați de provocările Societății Informației cu hipertehnologizările sale, cu perspectiva diversității și globalității. Prima ne oferă numeroase sincope, a doua ne somează la profesionalism, dar ambele ne impun acțiuni, căutări, viteză.

Am ajuns împreună la finele anului 2001, am trecut majoritatea obstacolelor, am obținut realizări notabile, am elaborat strategii moderne, ne-am impus ca forță novatoare în comunitate, ca Centru de Excelență pentru bibliotecile publice din republică, exemplu de extensie și diversificare a serviciilor, de facilitare a accesului liber la informație, de încurajare a libertății de expresie, de promovare a diversității culturale. Suntem cred, una din puținele instituții din comunitatea chișinăuiană care contribuie la consolidarea societății civile și la dezvoltarea democrației și așa vrea să mă opresc la rezultatele obținute în anul trecut. Nu voi face o analiză de substanță, ci doar o privire sumară asupra indicatorilor de performanță obținuți de către BM.

Am reușit să atragem un număr record (în ultimii 10 ani) de cetățeni, utilizatori ai serviciilor noastre, cifra ajungând la 46,6% din totalul populației municipiului Chișinău. Am depășit cifra de 9000 de persoane care au intrat zilnic în filialele noastre, am reușit să creștem la 2.829.165 cifra de vizite (cu 336.563 mai mult decât în anul precedent). Numărul documentelor împrumutate a crescut de la 6.446.378 la 7.267.772: cu 821.394 mai mult.

Ne menținem în continuare în fruntea topului bibliotecilor din Republica Moldova. Biblioteca noastră se situează deasupra bibliotecilor județene, naționale, universitare la toți indicatorii la care ne referim.

Împrumutul Bibliotecii Municipale constituie 34% din împrumutul total pe republică, 27% utilizatori, 32% vizite. Indicele de lectură este 26 vizavi de 16,3 în republică, indicele de frecvență 10 vizavi de 6,7, circulația colecției 6,5 vizavi de 1,2. Dacă ne referim la încărcătura care-i revine unui bibliotecar ne ridicăm și mai sus: împrumut per bibliotecar la BM 20.676 ex. - pe republică 8.693; utilizatori per bibliotecar la BM - 8.049 - pe republică 535.

Toate acestea în timp ce indicele mediu de dotare în republică este:

la un utilizator - 18,2 cărți, la Biblioteca Municipală doar 1,5; la o bibliotecă în RM revin 13.443 cărți; la BM 30.680 exemplare

Analiza indicatorilor cost/eficacitate ne demonstrează că BM are un randament deosebit și că eficiența este foarte mare în raport cu mijloacele financiare alocate funcționării ei.

În 2001 Biblioteca Municipală a cheltuit 7.203.700 lei față de 3.999.200 în 2000. S-au mărit cheltuielile per locuitor de la 5,2 la 9,3; costul per utilizator activ în 2001 a fost 26 lei față de 15,7 în anul precedent; costul per vizită 2,5 vizavi de 1,6; costul per împrumut a crescut de la 0,6 în 2000 la 0,99;

La capitolul *Facilități*, care, de fapt, este cel mai important în evaluarea unei biblioteci, avem schimbări, dar abia sesizabile: timpul mediu de funcționare pe săptămână a crescut de la 48,5 la 48,7; documente împrumutate per utilizator 26 / 25; per locuitor 8,4 - 9,4.

Acești trei indicatori de fapt determină eficiența unei biblioteci. Nu am cifrele pe republică ca să ne comparăm, dar sunt

convinsă că ale noastre sunt deasupra bibliotecilor publice din republică. Chiar și așa, cred că mai avem de lucru la compartimentul facilități.

Analiza generală a indicatorilor ne face să putem afirma că activitatea pe care am derulat-o în 2002 a fost una de succes, am experimentat idei noi, am intensificat activitatea de cercetare științifică, am elaborat programe inovatoare.

Iar concluzia generală ar fi: numai rezultatele bune ne ajută în timpurile de restriște.

Singura acțiune prin care se pot diferenția unele filiale de altele este viteza de acțiune. Exemplul bibliotecilor care au înaintat proiecte a demonstrat că e mai bine să acționezi, chiar dacă faci o greșală, decât să stai în expectativă.

Consider că am beneficiat de importante ocazii favorabile. Una (prima) este cea legată de servicii pe care le-am îmbunătățit, dezvoltat, diversificat continuu, alta vizează conținutul foarte divers al activității noastre și a treia privește adăugarea unor elemente care nu sunt prezente încă în activitatea biblioteconomică națională.

Biblioteca, împreună cu filialele sale, a sistematizat căutările de care s-au ocupat câțiva ani și au trecut la etapa acțiunilor și cea a proiectelor, fapt ce a conferit bibliotecii noastre maturitate, prestigiu, beneficii, calitate.

Acestea s-au materializat în Biblioteca Publică de Drept, deschisă în mai 2001, în „Ludoteca” bibliotecii „Transilvania”, în „Servicii pentru persoane private de libertate” a bibliotecii Cricova, la „În obiectiv - vârsta a treia” a bibliotecii „O.Ghibu”, în „Tabăra de lectură și agrement” a bibliotecii „Alba-Iulia”, în multiplele proiecte ale bibliotecii „Ițic Mangher”, în deschiderea bibliotecii „Maramureș”, în apariția primului număr al ziarului BM - BIBLIOPOLIS, realizat de generația tânără a BM (colegiul de redacție - Mariana Harjevschi, Tatiana Coșeri, Olesia Ioncu, Zinaida Bădărău, Mariana Bumbu, Natalia Moglan).

Activitatea științifică și de cercetare a Bibliotecii Municipale, care este, de fapt, munca cu dăruire a bibliotecarilor noștri-cercetători, bibliografi, a devenit cunoscută și peste hotarele Republicii Moldova, iar prezența ei în publicații de referință străine contribuie la crearea imaginii sale pozitive în biblioteconomia mondială.

În anul 2001 BM a câștigat premiul III la „Concursul republican pentru cea mai reușită lucrare în domeniul bibliologiei”, compartimentul BIBLIOTECONOMIE cu lucrarea „Pro Senectute. În obiectiv vârsta a treia. Ghid” (biblioteca „O. Ghibu”), alcătuitoari E.Vulpe, L. Kulikovski, O. Ioncu; premiul special al acestui compartiment l-a obținut biblioteca „Transilvania” cu setul de materiale promoționale pentru copii (autori O. Ioncu, L. Kulikovski, I. Tătărescu).

La compartimentul BIBLIOLOGIE, biobibliografia „Yitsik Mangher” (biblioteca „I. Mangher”) alcătuitor S. Șpitalnic, s-a plasat pe locul III și Premiul special pentru implicarea bibliotecarului în cercetarea științifică i s-a conferit dnei Maria Ișaev, cercetător (Serviciul „Studii și Cercetări” al BM), pentru cartea consacrată vieții și activității compozitorului Al. Cristea.

Țin să remarc vasta muncă de cercetare bibliografică efectuată în 2001 de CID „Chișinău” la Dicționarul „Presa periodică basarabeană de la începuturi...” (alcătuitoare M. Șcelcicova), la catalogul „Cărți cu autograf” (alcătuitoare C. Tricolici). Menționez și munca de cercetare bibliografică a bibliotecii „I.Mangher”: bibliografia „E.Levit”, „Evreii în cultura și istoria universală / calendar 2002”, „Catalogul cumulativ de carte rară cu tematică evreiască” aflate în bibliotecile RM; setul de materiale bibliografice și informative ale bibliotecii „Transilvania” și „O.Ghibu”, consacrate aniversării de 10 ani a acestor biblioteci.

În acest context vreau să menționez că anul 2001 a fost un an rodnic de promovare a imaginii bibliotecii, a rolului ei în comunitate, a serviciilor ei. Prezența masivă a BM în comunitatea chișinăuieană o

confirmă cele 293 de articole, informații care au fost publicate în presă și în revistele de specialitate. 2001 a fost și un an de activizare a participării bibliotecarilor noștri în această promovare - fapt ce le conferă un plus de activism în muncă. Din 293 de articole publicate - 99 sunt semnate de bibliotecarii noștri. Dacă le-am aranja într-un top, acesta ar arăta în felul următor: L.Kulikovski - 21 articole, M. Harjevschi - 9, E. Vulpe - 9, T. Coșeri -8, E. Roșca - 6, M. Ișaev - 6, S. Șritalnic - 5, G. Finkeli - 5, ceilalți 1-2 articole.

Suntem o bibliotecă publică, dispunem de numeroși oameni de înaltă calitate. În numeroase rânduri ați dovedit aceasta prin activitățile Dvs., ați făcut să crească valoarea socială a individului, ați dovedit superioritate în raport cu alte biblioteci și instituții de cultură, ați dovedit că aveți idei câștigătoare - 5 proiecte câștigate, servicii inedite ca Ludoteca, Casa caldă, Bibliodădaca, Pentru persoanele private de libertate, programe extraordinare - Tabere de creație, Tabere de lectură și agrement, ați dovedit că sunteți ageri.

Dorința de a reuși, de a realiza ceva, de a se diferenția de ceilalți a motivat un șir de filiale să obțină rezultate notabile, să se situeze în Topul Bibliotecii Municipale. Acestea sunt:

- Biblioteca „Alb-Iulia”
- Biblioteca „Arte”
- Biblioteca „Cricova”
- Biblioteca „O. Ghibu”
- Biblioteca „CIA Eminescu”
- Biblioteca „I. Mangher”
- Biblioteca „Ovidius”
- Biblioteca „Târgoviște”
- Biblioteca „Târgu Mureș”
- Biblioteca „Transilvania”

Biblioteci bune sunt mult mai multe decât cele 10 care au intrat în top.

Înviorarea activității filialelor „Al. Cosmesciu” „M. Drăgan”, „Donici”, „Traian”, „Vadul lui Vodă copii”, „Socoleni”, „M. Ciachir” ne-au dovedit că există întotdeauna loc pentru mai bine.

Bibliotecile noastre sunt baze didactice pentru studenții USM și pentru ascultătorii cursurilor, seminarelor Școlii de biblioteconomie din Moldova, fapt ce denotă recunoașterea lor ca Centre de Excelență.

Mulți dintre bibliotecarii noștri au demonstrat capacitatea de a lua decizii îndrăznețe și de a sacrifica monotonia. Aceste aspecte au fost elementele-cheie care le-au permis să se clasifice în Topul bibliotecarilor BM 2001:

- Andrițchi Svetlana/Biblioteca Publică de Drept
- Bădărău Zinaida/Biblioteca de Arte
- Borș Angela/Biblioteca „Ițic Mangher”
- Buga Sofia/Departamentul Achiziții
- Bumbu Mariana/Biblioteca „Transilvania”
- Gorea Valentina/Biblioteca „Traian”
- Gonciar Rodica/Departamentul prelucrare, Clasificare
- Lari Tamara/ Biblioteca Cricova
- Roșca Svetlana/Biblioteca „Transilvania”
- Starășev Marina/Biblioteca Studenților copii

Avem mulți manageri învingători care reușesc să-i mobilizeze și pe ceilalți din echipă. Ei abordează munca cu o hotărâre care nu poate fi găsită la oamenii care sunt motivați doar de simple aspirații ale realizării unei cariere profesionale sau de entuziasm ori responsabilitate. Recunosc, că sunt foarte competitivi. În interiorul lor „arde un foc” care îi împinge spre performanță, spre o permanentă perfecționare.

Aceștia sunt:

- Boțmanov Ana/„I. Mangher”
- Butucel Elena/„Ovidius”
- Coșeri Tatiana/Departamentul Automatizare. Informatizare
- Harjevschi Mariana/Biblioteca Publica de Drept
- Nedzelschi Ecaterina/„Al. Donici”
- Olărescu Angela/Cricova
- Onciu Parascovia/„Transilvania”
- Roșca Elena/„Alba-Iulia”
- Șatravca Claudia/„Târgu-Mureș”
- Vulpe Elena/ „O. Ghibu”

Ei, și bibliotecarii nominalizați mai sus, lucrează mai mult, mai intens decât alții. „Încetinirea motoarelor” este o terminologie care nu li se potrivește lor. Sunt oameni orientați spre acțiune.

Are BM mult mai mulți bibliotecari și șefi de calitate decât cei nominalizați. Vreau să le mulțumesc tuturor șefilor de filiale și departamente pentru contribuția pe care au adus-o la realizarea obiectivelor BM în 2001.

Vreau să menționez în deosebi munca doamnelor Valentina Tofaniuc, Raisa Osaci, Liuba Tanasoglu, Elena Dabija, Parascovia Chisacov, cărora nu le-a ajuns puțin ca să intre în topul celor mai buni manageri, dar urmează imediat, adică au fost nominalizați.

Calde mulțumiri doamnelor Raisa Pușcașu, Natalia Cravciuc, Ecaterina Tulgara, Lilia Sârbu, Ludmila Furnica, Maria Calancea, Nelly Tișco, Ludmila Dogotari, Tatiana Ploșcinschi, Maria Guțu, Lilia Gaidău, Eleonora Cernăuțan, care au îmbunătățit performanțele bibliotecilor pe care le conduc.

Mulțumiri speciale dnei Irina Spițin și întregului colectiv al bibliotecii „M. Lomonosov” pentru munca foarte complicată de finisare cu succes a reparației capitale, completând rețeaua noastră cu încă o bibliotecă modernă.

Dacă veni vorba de potențialul profesional țin să menționez că trei angajați ai BM sunt și lectori la USM, la Facultatea Jurnalism și Științe ale Comunicării, catedra Biblioteconomie și științe ale informării, doi lectori la Școala de Biblioteconomie. Numai anul trecut 5 seminare din cadrul ȘBM au fost organizate de specialiștii Bibliotecii Hasdeu.

La capitolul modernizare aduc mulțumiri deosebite Mariane Harjevschi pentru organizarea și funcționarea rețelei locale a BPD, Ludmillei Pânzaru, pentru realizarea menținerii și dezvoltarea rețelei locale Sediul Central, lansarea paginii Web și a catalogului electronic al BM, Ina Svobodina pentru implementarea Programului „Irbis”

și modernizarea proceselor de bibliotecă la „I. Mangher”.

Cu toate cele frumoase întâmplări în 2001 la Biblioteca Municipală, cu mulți indicatori de performanță de nivel național, avem și insuccese și greșeli.

Achiziția de carte este sub nivelul necesităților (doar 20% din cheltuielile totale)

1. Nu s-a realizat la nivelul scontat implementarea TINLIB-ului (modulul Achiziție, Rapoarte, bibliotecile filiale dotate cu calculatoare nu utilizează echipamentul pentru formarea bazelor de date, cataloagelor electronice).
2. Nu s-au găsit mijloacele necesare pentru reparația bibliotecilor Codru copii, Codru adulți, Hristo Botev.
3. Nu s-au rezolvat problemele legate de chiria bibliotecilor Decebal, O. Ghibu, M. Drăgan, fapt ce le-a periclitat activitatea.
4. Limbajul disimulativ de comunicare practicat de factorii de decizie a influențat negativ eficiența BM în 2001 și ne-a silit să acceptăm acțiuni declarative, străine misiunii și valorilor noastre.
5. În 2001 BM practic nu a avut un program de instruire pentru bibliotecarii noștri.
6. Reforma structurală gândită să motiveze activitatea Departamentelor nu a reușit, ele rămân în continuare la nivelul serviciilor.
7. Insuficiența spațiilor a influențat negativ activitatea unor filiale, servicii, departamente.
8. Lipsa unui sistem de motivare a dus la o fluctuație a bibliotecarilor (60 încadrați și 38 plecați) și la imposibilitatea de a recruta noi specialiști.
9. Lipsa unui sistem eficient de feedback pentru evaluarea corectă a activității BM, cât și a unor criterii eficiente.

Toate aceste lipsuri, neajunsuri au stîrbit managementul BM și vom plăti pentru greșelile pe care le-am făcut în acest an.

Astăzi, în contextul schimbărilor tehnologice, sociale, politice, rapide și profunde din societate, este mai important ca oricând ca întreaga noastră conduită să reflecte nevoile și credințele bibliotecii noastre.

Tocmai de aceea anul 2002, an aniversar, va fi anul managementului Hasdeu.

Echipa managerială Hasdeu se va focaliza la elaborarea unui set de documente de reglementare care ar putea susține un management competitiv și anume:

- *Misiunea și valorile Bibliotecii Municipale*, care vor sta la baza activității noastre, gândirii noastre, comportamentului nostru.
- *Statutul Bibliotecii Metropolitane*, care îi va atribui BM funcții mai largi, dar și **responsabilități** mai mari, însă altfel nu ne putem impune ca forță a cunoașterii în comunitatea noastră.
- *Referențial BM*, care va determina competențele de ocupare a posturilor la BM și care va sluji ca niște criterii de recrutare a personalului și ne va indica golurile din sistemul de instruire.
- *Evaluarea activității. Concept, manual* este cel care va determina criteriile, metodele, formele de evaluare totală, parțială, individuală.
- *Strategii de instruire*, care reies din misiune, valori, referențial, schimbări, strategii.
- *BM și persoanele dezavantajate. Concept*, care va plasa persoanele dezavantajate în aria de interes a BM, care va determina strategia BM la acest subiect, viziunea BM vizavi de aceste persoane.
- *Motivarea personalului. Manual*, care va determina setul de forme, metode de motivare a personalului - obiectiv generat de setul de valori al BM.
- *Strategia de marketing a BM*, care va determina piața informațională, va stabili concurenții, segmentele de populație neacoperite cu servicii BM, serviciile de viitor, conduita noastră

în următorii ani, revigorarea unor servicii, diversificarea altora, implementarea unor noi.

- *Politica de achiziții a BM și Strategia de dezvoltare a colecțiilor*, care vor determina filosofia BM referitoare la achiziții, colecții, pe care trebuie s-o apărăm, promovăm, utilizăm în dialogul cu fondatorii, utilizatorii, bibliotecarii. Va determina criteriile de înnoire a colecțiilor, formate, suporturi, indici medii de dotare per utilizator, per bibliotecă, per capita, determinarea programelor de diversificare.
- *Manualul Calității BM*, va determina cum trebuie să muncim, la ce standarde să ne raportăm, ce reguli trebuie să respectăm pentru a nu aduce prejudicii morale BM și pentru a respecta setul de valori.
- *Politica de acces a BM*, care va determina punctul nostru de vedere referitor la asigurarea accesului la informații în condițiile BM, la activități, programe orientate spre respectarea misiunii BM, Manifestului UNESCO cu privire la bibliotecile publice, doleanțele chișinăuienilor.
- *Rețeaua „Metro». Strategia de automatizare a BM*, care va da răspuns la întrebarea „Când, cum va ajunge BM o bibliotecă digitală?”

Avem o sarcină grea, dar suntem învingători și învingătorii nu aleg niciodată cel mai ușor drum!

Lidia Kulikovski

Manifestul IFLA pentru Internet

Accesul neîngrădit la informație este esențial pentru libertate, egalitate, înțelegerea globală și pace. De aceea, Federația Internațională a Asociațiilor Bibliotecare (IFLA) afirmă că:

- Libertatea intelectuală este dreptul oricărui individ atât pentru a avea o opinie și pentru a o exprima, cât și pentru a căuta și a primi informații; libertatea intelectuală este baza democrației; libertatea intelectuală este baza activității de bibliotecă.
- Libertatea accesului la informații, indiferent de mediu și frontiere, este responsabilitatea primordială a bibliotecilor și profesioniștilor în informație.
- Asigurarea accesului liber la Internet de către biblioteci și serviciile informaționale sprijină comunitatea și indivizii să obțină libertate, prosperitate și contribuie la dezvoltarea lor.
- Barierele de acces la curentul informațional trebuie să fie eliminate, mai ales când acestea duc la inegalitate, sărăcie și disperare.

Libertatea Accesului la informații, Internetul, Bibliotecile și Serviciile Informaționale.

Bibliotecile și serviciile informaționale sunt, pe scară mondială, niște instituții ce reacționează la schimbările produse, sunt interfețe dintre genuri, oameni, la resursele informaționale globale,

ideile, creativitatea pe care ei le caută. Bibliotecile și serviciile informaționale fac disponibile diferitele forme de expresie umană în toată bogăția lor și diversitatea culturală pe orice suport.

Rețeaua mondială Internet permite accesul egal la informații tuturor indivizilor și comunităților, chiar dacă este vorba despre cele mai mici și mai îndepărtate localități sau despre orașe mari, pentru dezvoltarea personală, culturală, educațională, economică și pentru a putea lua parte activă la procesele democratice.

Bibliotecile și serviciile informaționale sunt portaluri fundamentale pentru a accesa conținutul Internet. Pentru unii acestea oferă conveniență, ghidare și asistență, în timp ce pentru alții ele constituie unicele puncte de acces disponibile. Sunt un mediu și un mecanism pentru a înlătura barierele create de diferența de resurse, tehnologie și educație.

Principiile Accesului Liber la Informații prin Internet

Accesul la Internet și toate resursele acestuia trebuie să fie compatibil (să corespundă) cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată de ONU și în special cu articolul 19 al acestui document:

Orice individ are dreptul la libertatea de opinie și de exprimare, ceea ce implică dreptul de a nu fi intimidat pentru opiniile sale și acela de a

Programul activităților prilejuite de 125 de ani de la deschiderea Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”

13 octombrie

10.00

Seminar: *Dimensiunea socială a bibliotecii. Contribuția Fundației SOROS la diversificarea serviciilor de bibliotecă pentru comunitate*

13.00

Seminar: *PULMAN – XT – o nouă oportunitate pentru bibliotecile publice*

Expoziție: *Biblioteca „B.P. Hasdeu” – 125 de ani de lectură publică municipală (istoria bibliotecii în cărți, periodice, fotografii, filme).*

Lansări: „Istoria Bibliotecii Municipale”
 „Cărți cu dedicații. Din colecțiile BM”
 „Presa basarabeană de la începuturi până în 1957. Dicționar bibliografic”
 „Ghidul bibliotecilor chișinăuene”
 „Bibliografia Municipiului Chișinău 1995 – 2001. CD”
 „Biblioteca Municipală – 125 de ani. CD de prezentare”
 „Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” – 125 de ani (1877-2002). Bibliografie.

Localizare: Sediul Central al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”
 Bd. Ștefan cel Mare, 148

14 octombrie

10.00

Masă rotundă: *Informații juridice – suport chișinăuienilor în exercitarea drepturilor lor.*

Moderator: Mariana Harjevschi

Localizare: Biblioteca Publică de Drept
 Str. Armenească, 42

15.00

Masă rotundă: *Asigurarea accesului la informații a persoanelor dezavantajate. Stare de fapt. Viziune Biblioteca Municipală.*

Moderatori: Olesia Ioncu, Parascovia Onciu

Localizare: Biblioteca „Transilvania”
 Bd. Mircea cel Bătrân, 7

---

15 octombrie

10.00

Atelier: *Incluziune socială. Probleme și soluții la Biblioteca Municipală.*
(Prezentarea conceptului Politică de Acces la BM).

Moderatori: Tatiana Fiodoruc, Lidia Kulikovski

Localizare: Sediul Central al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”
Bd. Ștefan cel Mare, 148

15.00

Masă rotundă: *Diversitate culturală. Conciliere etnică. Responsabilitățile bibliotecii publice.*

Moderator: Irina Spițin

Localizare: Biblioteca „M. Lomonosov”
Bd. Dacia, 4

---

16 octombrie

10.00

Atelier: *Informații comunitare, utilitate, realizări, probleme la Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”*

Moderatori: Ludmila Pânzaru, Claudia Tricolici

Localizare: Centrul de Informare și Documentare „Chișinău”
Bd. Ștefan cel Mare, 148, etajul III

15.00

Atelier: *Surprize @ bibliotecii tale. Servicii netradiționale, specifice pentru copii la Biblioteca Municipală.*

Moderatori: Larisa Cășlaru, Angela Borș

Localizare: Biblioteca „Ițic Mangher”
Str. Diordița, 4

---

17 octombrie

10.00

Atelier: *Diversificarea serviciilor de bibliotecă – componentă a managementului performant.*

Moderatori: Ana Bațmanov, Tatiana Ischimji

Localizare: Biblioteca „I. Mangher”
Str. Diordița, 4

10.00

Atelier: *Instrumente management – modelul Hasdeu*

Moderator: Lidia Kulikovski

Localizare: Școala de Biblioteconomie din Moldova
Str. 31 August 1989, 78 A, bloc II

15.00

Atelier: *Tehnologii și resurse informaționale în beneficiul utilizatorilor bibliotecii metropolitane. Prezentarea conceptului „Rețeaua METRO”*

Moderatori: Tatiana Coșeri, Elena Roșca

Localizare: Biblioteca „Alba-Iulia”
Str. Alba-Iulia, 202

---

18 octombrie

9.00

Conferință internațională: *„Dimensiunea socială a bibliotecii în Societatea Informației”*. (invitați: colegii din Albania, Bielorusia, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, Slovacia, Slovenia, Finlanda, Israel, Muntenegru, Turcia, Polonia, Rusia, Ucraina, România)

19.00   Recepție

Localizare: Palatul Republicii

---

19 octombrie

10.00

Conferință de presă

11.00

Filiarele își invită cititorii: premii, distincții, evaluări, mulțumiri.

12.00

Totalurile concursurilor: *Ex Libris, Semn de Carte, Timpul Cărții (foto), Cel mai bun material în mass-media despre BM.*

16.00

Biblioteca Hasdeu își invită prietenii.

Cockteii

Localizare: Sediul Central al Bibliotecii Municipale „B.P.Hasdeu”
Bd. Ștefan cel Mare, 148

Stimați chișinăuieni,

În luna octombrie 2002, Biblioteca Municipală „Bogdan Petriceicu Hasdeu” va marca 125 de ani de activitate. Cu acest prilej biblioteca anunță concursurile:

- concursul fotografic „Timpul Cărții”
- concursul „Ex-libris”
- concursul „Cel mai bun material în mass-media despre BM”
- concursul „Semn de Carte”

Concursurile se organizează cu scopul:

- de a sărbători unul din cele mai valoroase drepturi ale societății democratice – libertatea de a citi, de a învăța și a se conecta la mijloacele electronice informaționale în cadrul bibliotecii;
- ca posibilitate de a atrage atenția publicului asupra bibliotecilor ca forum profesional de concentrare a ideilor și informației;
- implicarea comunității care beneficiază de pe urma bibliotecilor pentru a le sprijini ca elemente de susținere a libertăților membrilor societății;

Motto-ul concursurilor: „Citiți ! Învățați !
Conectați biblioteca !”

Concursul fotografic are ca idee:

- ❖ expunerea spiritului bibliotecii în poze;
- ❖ oportunitatea de a promova biblioteca, de a prezenta activitatea ei.

Competiția este deschisă pentru fotografi de trei categorii:

- profesioniști (de orice vârstă);
- amatori (adulti);
- amatori (copii).

Concursul „Ex-libris” are ca subiect: „Cartea. Biblioteca. Comunitatea”.

Pot participa atât profesioniști, cât și amatori.

Concursul „Cel mai bun material în mass-media despre BM” are ca scop promovarea valorilor bibliotecii publice, a serviciilor ei și a bibliotecarilor.

Concursul pentru copii „Semn de Carte” care are ca scop:

- ☞ încurajarea copiilor în utilizarea serviciilor bibliotecii atât în scop de instruire, cât și pentru divertisment;
- ☞ încurajarea dezvoltării capacităților artistice ale copiilor;
- ☞ a folosi șansa concursului „Semn de carte” pentru a atrage în bibliotecă mai mulți copii.

Competiția este deschisă pentru copii în două categorii:

- * elevi ai școlilor de arte;
- * elevi ai școlilor generale.

Lucrările prezentate pentru concursurile „Vremea Cărții”, „Semn de Carte” și „Ex-libris” vor fi evaluate în baza următoarelor criterii:

- ◆ cât de bine reflectă motto-ul;
- ◆ calitatea artistică;
- ◆ calitatea tehnică.

Concursul „Cel mai bun articol în presă despre BM” va fi evaluat de specialiști ținând cont de valoarea literar – artistică a materialului și de gradul de exprimare a scopului propus.

Premii pentru concursurile „Timpul Cărții”, „Exlibris”, „Cel mai bun material în mass-media despre BM”:

- Premiul I – 1000 lei
- Premiul II – 800 lei
- Premiul III – 600 lei
- Premiul special – 500 lei
- Premii de încurajare 5×200 lei – 1000 lei
- Marele Premiu – 1200 lei

Premiile concursului pentru copii „Semn de Carte”

- Premiul I – 600 lei
- Premiul II – 500 lei
- Premiul III – 400 lei
- Premiul special – 300 lei
- Premii de încurajare 5×150 lei = 750 lei
- Marele Premiu – 1000 lei

Termenul limită de prezentare a lucrărilor – 1 septembrie 2002 la Sediul Central al BM de pe bd. Ștefan cel Mare, nr. 148

Expoziția finală și înmânarea premiilor va avea loc în cadrul manifestărilor organizate cu ocazia celebrării celor 125 ani ai Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”, la 13 octombrie 2002.

PULMAN - o șansă pentru bibliotecile publice

Proiectul PULMAN (Public Libraries Mobilizing Advance Network) – Rețele Avansate Mobile pentru Bibliotecile Publice, reprezintă un proiect al Comisiei Europene destinat bibliotecilor publice, precum și muzeelor, arhivelor.

Rețeaua de Excelență PULMAN, lansată în iunie 2001 în cadrul programului de cercetare al Comisiei Europene pentru o societate informațională, își canalizează direcțiile strategice asupra bibliotecilor publice și a instituțiilor culturale din Europa, ce vor juca un rol vital în dezvoltarea unei e-Europe. Rețeaua PULMAN are ca scop stimularea și promovarea politicilor și activităților practice pentru era digitală. Inițial în rețeaua PULMAN sunt incluși reprezentanți din 26 țări europene, dar politicile de abordare adoptate de PULMAN se bazează pe societatea inclusivă și orientată spre extindere, astfel urmând ca în fiecare țară să se instituie grupuri de activități. Astfel participarea și altor țări din Europa este încurajată și apreciată.

Activitățile și planurile rețelei PULMAN sunt următoarele:

- Compilarea și publicarea de Manuale de Ghidare Digitală care să acopere toate aspectele inovative ale serviciilor bibliotecilor publice. Manualele vor fi traduse în limbi europene importante și promovate factorilor de decizie și practicienilor în domeniu.
- Găzduirea conferințelor, seminarelor, meselor de dezbateri pentru obținerea consensului și promovării colaborării instituțiilor participante în vederea elaborării Manualelor de Ghidare Digitală;
- Încurajarea conștientizării unei Europe-Mari, colaborării și a dialogului la nivel european, privind inițiativele digitale și cele mai bune practici prin identificarea factorilor naționali cheie, a activităților de lobby și comunicare, prin organizarea evenimentelor naționale;
- Publicarea unui Manifest sau a unei Declarații politice pentru a impulsiona

colaborarea și inovația în activitatea organizațiilor culturale publice locale;

- Promovarea unei agende de cooperare internațională creată pentru a disemina și a extinde pe plan internațional activitatea rețelei PULMAN;
- Sponsorizarea atelierelor de instruire privind practica inovatoare pentru managerii din bibliotecile publice, ateliere care să fie organizate în Centre de Excelență din Europa;
- Publicarea și menținerea pe web a unui Registru de Instruire la Distanță, care să ofere acces la materialele pentru studiul la distanță de calitate înaltă, destinate profesioniștilor din biblioteci, muzee și arhive.

Participarea Republicii Moldova în cadrul proiectului PULMAN este una specială. Prezența Bibliotecii Municipale "B.P. Hasdeu" – participant cu titlu de partener voluntar (coordonator local, dna Lidia Kulikovski) în cadrul unui forum de talie europeană poate fi considerată una salutară. Acesta a și fost motivul ca în perioada 18-19 februarie, 2002 la Helsinki, delegația Moldovei să fie prezentă la workshop-ul proiectului PULMAN. La întrunire au participat circa 70 de experți din 35 de țări europene, care au evaluat cele 21 de Manuale de Ghidare Digitală și au stabilit strategiile de colaborare în vederea traducerii și diseminării acestora la nivel național.

Informații detaliate privind Rețeaua de Excelență PULMAN pot fi obținute la adresa www.pulmanweb.org, unde vă sugerăm să vă abonați la buletinul informativ electronic – PULMAN Express.

P.S. În numărul viitor al revistei vor fi prezentate informații despre conținutul Manualelor de Ghidare Digitală.

Mariana Harjevschi

Tradițional Biblioteca Municipală „B.P.Hasdeu” este prezentă anual la Conferința Crimeea. În anul 2001 au participat Tatiana Coșeri (Departamentul Automatizare. Informatizare) și Olesia Ioncu (Departamentul Servicii pentru Persoane Dezavantajate). În acest an la conferință au participat Irina Spișin (Biblioteca „M.Lomonosov”), susținută financiar de Fundația SOROS și Nicolae Ivanov, finanțat din bugetul Bibliotecii Municipale „B.P.Hasdeu”.

Международная Конференция «КРЫМ-2002»

И. Спицына

Уже в 9-й раз в Крыму проходила Международная Конференция «Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества».

Тема нынешнего года: „Электронные информационные ресурсы и социальная значимость библиотек будущего» выбрана не случайно. Именно электронная информация сегодня во многом влияет на эффективность и качество управленческих решений, на выбор путей развития и совершенствования технологий практически во всех сферах человеческой деятельности.

Библиотеки все больше и больше сегодня становятся не только культурными, научными центрами, не только образовательными и издающими организациями, но и важнейшими социальными институтами общества, своего рода катализаторами его информационного и технологического процесса.

Одна из главных задач «КРЫМ» – объединение всех людей, так или иначе причастных к миссии библиотек, создание благоприятных условий для обмена опытом и продвижения перспективных проектов.

Рабочая программа конференции формировалась таким образом, чтобы не оставить ни один сколько-нибудь значи-

мый вопрос, имеющий отношение к библиотечной работе, без внимания.

Программа была очень насыщенной и напряженной. Но у каждого участника был выбор. Много профессиональных тем и докладов включены в программу, глубокий тематический и профессиональный охват.

Работали секции, семинары, круглые столы, презентации, презентации на выставках, стендовые доклады, конференции...

Для меня наибольший интерес представили следующие темы: «Автоматизированные библиотечные системы и технологии», «Опыт внедрения ИРБИС и применения в библиотечной и информационной практике», «Формирование и сохранность фондов», «Опыт работы региональных и отраслевых корпоративных и библиотечных систем», «Информационно-библиотечные ресурсы и библиотечные проекты», круглый стол «Электронная доставка документов», выездное заседание в помещении Центральной библиотеки г. Феодосии «Судьбы книжных и архивных коллекций в перспективе XXI века».

Несомненно, конференция «Крым-2002» стала одной из самых популярных и посещаемых в библиотечном мире. С каждым годом увеличивается количество участников, представляющих другие сферы деятельности, так или иначе связанные с работой библиотеки: представители издательств, книгораспространительских организаций, университетов, СМИ, органов государственной власти и управления и другие.

Я отчетливо увидела и поняла ту пользу и тот огромный положительный потенциал, который конференция дала мне.

Conferința "BIBLIOTECI, SERVICII PENTRU PERSOANE CU DEFICIENȚE DE VEDERE ȘI SECTORUL PUBLIC ÎN DEZVOLTAREA PARTENERIATULUI SOCIAL"

Novosibirsk, aprilie 2002

În perioada 22-26 aprilie 2002 la Novosibirsk s-a desfășurat Conferința Internațională Științifico-Practică "Biblioteci, servicii pentru persoane cu deficiențe de vedere și sectorul public în dezvoltarea parteneriatului social".

Coordonatorii conferinței au fost Iurie Lesnevski, director al Bibliotecii Centralizate pentru orbi din Novosibirsk; Ecaterina Merkulova, președinte al Organizației Neguvernamentale pentru persoanele cu handicap "Finist" din Novosibirsk; Asociația bibliotecilor din Novosibirsk etc.

Conferința a avut următorul program:

- 22 aprilie – Excursie în Biblioteca Specializată Centralizată pentru orbi și slab văzători din Novosibirsk; Discuții pe tema: *Noile tehnologii informaționale în Bibliotecile pentru orbi.*
- 23 aprilie – Deschiderea oficială a Conferinței.
  - «Поделись зрением: опыт партнёрства в Соединенном Королевстве», Linda Hopkins, Marea Britanie;

Am avut posibilitatea să comunic personal cu autoarea manualului-concept "Library services for visually impaired people", manual în baza căruia Biblioteca Municipală va elabora ulterior conceptul – "Biblioteca Municipală și persoanele dezavantajate".

- «Взаимодействие между читателями со специальными потребностями и общественным сектором», Dick Tucher, coordonator de proiecte, Fundația FORCE;

Această comunicare a prezentat pentru mine un interes deosebit. Vorba e că în română sau rusă practic nu s-a editat nimic ce ar trata aspectele teoretice sau practice ale serviciilor de bibliotecă pentru persoanele cu handicap.

Seminare:

1. «Реальная активность общества в создании гражданских институтов в России, странах СНГ и Балтии», S. Stepanov, director general IPTK "Logos" VOS;
2. «Приоритеты Федеральных социокультурных программ МК РФ в отношении людей с ограниченными жизнедеятельности», L. Melnikova, coordonator programe bibliotecă, Ministerul Culturii FR;
3. «Опыт взаимодействия общественных организаций и органов власти», Priit Kasepalu, Estonia;
4. «Библиотека Націоналă "Louis Braille" din Sofia», S. Karafezov, președintele bibliotecii naționale pentru orbi, Bulgaria;

De mulți ani cercetătorii investesc în domeniul tehnologiilor speciale, unde au realizat progrese. Domnul Karafezov a cercetat și dezvoltat aspectele educării tuturor categoriilor de utilizatori cu handicap, dar mai puțin aspectul integrării lor în comunitate.

- 24 aprilie:
- 1. «Развитие, становление человека с ограничениями жизнедеятельности – проблемы, возможности», A. Stoma (Rusia);
- 2. Expoziția «Sibirskaja iarmarka»
- 3. Masa rotundă – «Совместная работа Саратовской специальной библиотеки с Региональным Центром реабилитации слепых», N. Baukova.

În timp ce bibliotecile constituie tot mai evident un element important și pentru domeniul educării, și pentru domeniul integrării, un studiu recent pe această temă se mai lăsa de așteptat.

- 4. «Библиотечное обслуживание людей с ограниченными возможностями в Муниципальной Библиотеке г. Кишинэу», Olesia Ioncu, manager Departamentul Servicii pentru Persoane Dezavantajate, B.M. "B.P. Hasdeu", (Moldova);
- 5. «Возможности пути социального партнерства НКО и специальных библиотек», I. Antonova, coordonator Organizația Obștească "Iris", Moscova;

- 25 aprilie:
Comunicări, discuții, program cultural;
Masa rotundă: «Лидерство в процессе социального партнерства», E. Kuolene, directorul bibliotecii pentru orbi, Lituania.

Punctul de vedere al E. Kuolene va trebui să se intersecteze cu căutările celor interesați în educația persoanelor nevăzătoare și celor interesați de politicile societăților de profil.

- 26 aprilie
Comunicări:
- 1. «Возможности некоммерческого сектора и библиотек в процессе

интеграции информационных ресурсов на основе Интернет-технологий», I. Lesnevski, directorul Bibliotecii Centralizate pentru orbi, Novosibirsk, etc.

- 2. Discuții libere și dezbateri în baza comunicărilor prezentate la Conferință, care mi-au oferit posibilitatea de a-mi expune punctul de vedere vis-à-vis de cele discutate.

Programul a inclus, de asemenea, vizitarea locurilor de interes cultural ale orașului.

Sunt convinsă că interesul meu major pentru acest seminar, dublat de puternica dorință de a munci eficient în cadrul Departamentului SPD, constituie tot atâtea premise ale unei viitoare colaborări benefice. Mai mult, dobândirea unei experiențe în domeniu, prin intermediul acestei Conferințe, mi-a conferit o și mai puternică motivație pentru a mă implica în problematica educației persoanelor cu deficiențe de vedere, prin prisma bibliotecii. Pentru că, așa cum am putut constata, este mult mai important, util și eficient să înveți și de la și prin experiență, decât din auzite.

Olesia Ioncu
manager DSPD

Dick Tucher, coordonator de proiecte,

Persoane dezavantajate: Acțiunea afirmativă a bibliotecilor din învățământ

Lidia Kulikovski

Director general BM „B.P. Hasdeu”

ÎN SOCIETATEA NOASTRA HANDI-CAPISMUL ESTE PRETUTINDENI – ÎN CARȚI, ÎN MITURI, ÎN CULTURA ȘI ÎN ATITUDINEA NOASTRĂ. PRETUTINDENI, CU EXCEPȚIA BIBLIOTECII.

Acțiunea afirmativă a bibliotecilor înseamnă crearea unor oportunități pentru cei cărora de obicei li se refuză participarea deplină în viața societății noastre. Pentru persoanele cu handicap refuzul oportunităților a luat forma unui design inaccesibil al locurilor publice, unui stigmat social, al unor strategii legale de excludere din sistemul de învățământ și instruire, din sistemele informaționale. Atitudinile sunt deseori inconștiente, iar oamenii se agață de stereotipurile lor foarte tenace.

Acțiunea afirmativă a bibliotecilor din învățământ ar trebui să înceapă cu educarea personalului lor, cu revizuirea și evaluarea colecțiilor, cu evaluarea instrumentelor de căutare.

Cărțile, edițiile periodice și alte documente ne pot vorbi *foarte* clar despre atitudinea bibliotecii față de utilizatori. O colecție învechită și în zdrențe spune “nu ne pasă ce materiale folosiți”. O colecție constituită *doar* din cărți spune: “audio, video, CD nu sunt importante”. O colecție constituită din cele mai alese materiale spune “noi știm ce e bine pentru tine, chiar dacă nu e ceea ce vrei”.

Într-o manieră similară, conținutul colecțiilor, documentelor precum și conținutul catalogului ne vorbesc clar despre ceea ce înțelege personalul bibliotecii dvs. prin interesele utilizatorilor și cine sunt acești utilizatori. Dezvoltarea și organizarea colecției necesită cu-

noașterea și înțelegerea comunității pe care o deserveste biblioteca. Dacă angajații bibliotecii dvs. nu cunosc sau nu-și dau seama de existența persoanelor cu handicap și a familiilor lor, atunci colecția nu va oferi informații utile acestor oameni, sau informația poate fi într-o formă pe care ei nu o pot utiliza.

Ba chiar mai rău, colecția poate întări prejudecățile sociale față de persoanele cu handicap din cauza limbajului pe care îl folosim în titlurile subiectelor de catalog și în alte sisteme de căutare.

UNELE PRINCIPII PENTRU SELECTAREA MATERIALELOR

Selectarea materialelor de către personalul dvs., organizarea și folosirea lor pentru a prezenta comunității programe, servicii influențează destul de mult atitudinea oamenilor față de bibliotecă. Țineți cont de aceste principii în selectarea materialelor:

➤ **Colectia dvs. trebuie să reprezinte persoanele cu handicap clar și fără stereotip**

Istoric, marea parte a personalului și utilizatorilor bibliotecii au fost izolați de contactul cu aceste persoane și majoritatea resurselor informaționale ale societății (cărți, reviste, televiziune) au omis referințe la ei. Dacă, însă, aceste persoane au fost totuși incluse, imaginea rămâne stereotipizată.

Evitați materialele în care se folosesc clișee sau fraze de slang precum „limitat la scaunul cu rotile”, „prost adaptat (inapt)”, „întârziat în dezvoltare”, „schilod”, „criminal nebun”, „calic”, „șchiop”. Cuvintele și frazele care sunt adecvate într-un context cultural,

pot fi foarte neplăcute (ofensatoare) în alt timp și context. *Toate* materialele din colecția unei biblioteci (de la materiale pentru copii până la adulți, literatură artistică și documentară, tipărită și pe alt suport) trebuie să fie accesibile și pentru persoanele cu handicap.

➤ **Informația de referință despre infirmitate, servicii și drepturi legale trebuie să fie actuală**

Legile se schimbă, agențiile își schimbă sediul, bolile „incurabile” devin tratabile, sunt promovate noi alternative pentru tratament, educație, reabilitare și integrare. Societatea Informației nu a lăsat persoanele cu handicap de o parte. Acești oameni și familiile lor trebuie să fie în stare să găsească informații în domeniile care le influențează direct viețile. Biblioteca, pentru a putea servi acești oameni, trebuie să le cunoască sursele actuale de informație și tipul informației de care ei au nevoie.

➤ **Obțineți informație exactă, adecvată, corectă despre infirmitate și materiale care nu sunt prejudecate sau stereotipizate**

Una din cele mai bune surse de informație despre persoanele dezavantajate ar fi Consiliul Național al Persoanelor cu Handicap, susținătorii drepturilor persoanelor dezavantajate – ONG-urile. O listă actuală a asociațiilor de acest gen o puteți găsi în Ghidul „Pro Senectute” editat de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, în colaborare cu biblioteca „O.Ghibu”. Dacă biblioteca dumneavoastră are anumite principii de selectare a materialelor, sau poate o politică proprie de achiziții, notați, vă rog, faptul că persoanele cu handicap (precum și familiile și susținătorii lor) sunt menționați ca parte a comunității care beneficiază de servicii. Selectarea materialelor vizând persoanele cu handicap trebuie să fie bazată pe aceleași principii ca și selectarea altor materiale: **solicitarea, calitatea, ecouri pozitive în literatura profesionistă.**

Faptul că o persoană cu handicap este prezentă într-un film sau o carte *nu înseamnă* că biblioteca trebuie neapărat să le cumpere. Evitați materialele care se axează pe handicap și ignoră însăși persoana. Nu are importanță cine le publică sau le recomandă, evitați materialele care prezintă persoanele dezavantajate ca dependenți, demni de milă. Evitați platitudinea: „Acum am cumpărat șase cărți despre persoane cu handicap”.

CATALOGAREA ȘI CLASIFICAREA MATERIALELOR

Dacă materialele din colecție vorbesc clar despre opinia personalului față de utilizatori, la fel face și catalogul. Catalogul nu doar ne dezvăluie ce avem (și ce nu avem), el de asemenea reprezintă viziunea noastră asupra oamenilor prin felul în care prezentăm conținuturile, titlurile, trimerile. Personalul dumneavoastră de la catalogare va trebui să revadă titlurile de subiecte, creațe *de altcineva*, pentru acuratețe, relevanță, pentru limbaj care nu trebuie să fie ofensator, insultător.

În crearea accesului la colecție, prin catalogarea materialelor, ne confruntăm cu o problemă comună: titlurile subiectelor se învechesc foarte repede – și selectarea neatentă a titlurilor de subiecte poate jigni (ofensa) unele persoane și întări prejudecățile celorlalți. Personalul bibliotecii trebuie să-și asume o muncă în plus și cheltuieli pentru a asigura un acces relevant, inofensiv și actual la subiecte. În caz contrar, fără a vă da seama, participați activ la menținerea statutului de minoritate pentru membrii grupurilor defavorizate. Catalogul pe subiecte (în oricare formă) ne învață multe: de la modul în care utilizatorii sunt călăuziți la informație până la cum apoi sunt frustrați în procesul de căutare. În special în instituțiile educaționale (școli, universități, colegii etc.) catalogul pe subiecte contribuie la

(sau distrage de la) procesul educațional, de aceea trebuie să folosim termenii și noțiunile utilizate în curriculum. Nu uităm că fiecare bibliotecă (incluzând biblioteca dumneavoastră) este o instituție educațională.

PRINCIPIILE CREĂRII TITLURILOR

Principiile de bază în crearea titlurilor de subiecte corecte, orientate spre persoanele cu handicap, pot fi expuse în câteva cuvinte. **Fiți** senzitivi la folosirea limbajului, **evitați** gândirea din perspectiva unui om sănătos, puternic, deștept, vorbitor de limbă română, **căutați** literatură de referință care vă va ajuta să găsiți terminologia corespunzătoare.

SUGESTII DE CATALOGARE CORECTĂ

Catalogul dumneavoastră va fi folosit de personalul și utilizatorii dumneavoastră. Asigurați-vă că titlurile sunt corecte.

➤ Fiți atenți la terminologie:

Stabiliți numele autentic al grupurilor etnice, naționale, religioase, sociale, sexuale, dezavantajate. Dacă găsiți o sursă scrisă, citați persoana în lista de autor a titlurilor de subiecte. Dacă nu poate fi găsită nici denumirea autentică, folosiți-o pe cea preferată de grupul respectiv. Literatura utilizată de acești oameni trebuie să fie decisivă la luarea oricărei inițiative.

➤ Consultați-vă cu persoanele dezavantajate:

Dacă aveți persoane dezavantajate în rândurile personalului sau ale utilizatorilor, rugați-i să asiste la selectarea titlurilor. Spre exemplu, cum se numesc ei înșiși în publicațiile organizațiilor lor naționale? Spun ei „handicapați”, „invalidi”, „cu incapacități fizice”, sau „dezavantajați”? Folosesc oare aceste grupuri termeni tehnici sau medicali când se referă la un handicap particular sau folosesc doar termeni generali?

Dacă utilizatorii bibliotecii folosesc termeni populari, iar dumneavoastră hotărâți să folosiți termeni medicali sau tehnici, includeți și trimiteri. Țineți minte că bibliotecarii și utilizatorii citesc toate titlurile de subiecte, subdiviziunile și trimiterile. Evitați cuvintele care denotă inferioritatea sau stranieta-te. Folosiți cuvinte neutre.

➤ Fiți obiectivi:

Limbajul și structura titlurilor pentru grupuri majoritare și minoritare trebuie să fie exact același.

➤ Respectați uzul curent.

➤ Fiți specifici și moderni:

Nu aplicați termeni vechi noilor teme. Dacă aveți îndoieli, creați două înregistrări. Grupurile și națiunile își schimbă numele. Un membru al personalului de clasificare trebuie să aibă permanent grijă de reînnoirea terminologiei folosite în domeniile reabilitării, educației speciale și în publicațiile organizațiilor persoanelor cu handicap.

➤ Evitați limitarea restrânsă:

Evitați împărțirea grupurilor mari în categorii mai mici (Founding Fathers for all the Founders), sau stabilirea titlurilor pentru unele grupuri și nu altele. Foarte puține activități, instituții și profesii interesează doar un grup restrâns din societate.

➤ Fiți specifici:

Referințele și trimiterile trebuie modificate pentru a indica utilizatorilor titluri noi specifice. Domeniile foarte mari trebuie să conțină notițe care le ajută utilizatorilor să găsească titluri mai specifice, spre exemplu: **Persoane dezavantajate.**

Notă: Termen preferat pentru descrierea persoanelor cu handicap: **Informații mai detaliate puteți găsi la condiții specifice de invaliditate:**

- persoane cu handicap fizic,
- persoane cu auz slab,
- persoane invalide,
- persoane cu handicap,
- persoane cu infirmități,
- persoane cu deficiente.

Colecția bibliotecii dvs. și felul în care dumneavoastră oferiți un acces intelectual la aceste materiale este la fel de important ca și aranjamentele pe care le-ați efectuat pentru a asigura un acces fizic la bibliotecă. Tineți minte: Noi predăm permanent prin intermediul colecției și metodelor de căutare.

Impactul informației electronice

Tehnologiile recent apărute la sigur vor influența programele și serviciile bibliotecii Dumneavoastră. Planificate cu grijă, aceste evoluări tehnice vor îmbunătăți serviciile oferite persoanelor cu handicap. Sistemele de livrare a informației viitorului apropiat la sigur vor fi mult mai adaptate pentru o largă varietate de utilizatori. Ei însă vor putea beneficia de aceste tehnologii numai dacă biblioteca Dumneavoastră va adopta noi căi și modalități de prezentare a informației.

Numărul de conversii posibile ale informației în forma electronică este limitat doar de posibilitatea bibliotecii de a procura mijloace auxiliare destinate transformării datelor digitale în imagini mari pe ecran, posibilitatea de a tipări pe foi mari (și foarte mari), dispozitiv de tipărire în forma Braille, dispozitiv de transformare a textului în formă verbală. Cu cât mai multă informație textuală și grafică va fi disponibilă în forma electronică cu atât tot mai ușor va fi s-o manipulezi:

- ◆ textul de pe ecran poate fi mărit și poate fi transformat în formă de vorbire sintetizată astfel încât vei putea auzi ceea ce vezi (ori nu vezi).
- ◆ culorile monitorului și cele ale textului și grafica pot fi schimbate pentru a face ecranul mai vizibil pentru cei ce nu văd culorile.
- ◆ textul poate fi transformat în scrisul Braille cu litere reliefate sau desene reliefate.
- ◆ lucrările voluminoase pot fi înregistrate (text și grafică) pe discuri laser

ușoare, portabile (CD-ROM sau mai mari).

Dacă credeți că bibliotecile noastre trebuie să reflecte diversitatea minunată a societății noastre și că persoanele cu handicap au dreptul de a fi o parte a acestei societăți, atunci aveți bază pentru a începe. Dacă conducerea bibliotecii Dvs. și colectivul ei împărtășesc acest punct de vedere, atunci ai un argument și mai puternic pentru a începe acțiunea afirmativă.

RESURSE:

Applin, Mary Beth. Instructional Services for Students with Disabilities// Journal of Academic Librarianship, 25(2): 139-142, March 1999.

Coonin, Bryna. Enabling Scientists: Serving Sci-Tech Library Users with Disabilities// Issues in Science and Technology Librarianship 32: 1-11, Fall, 2001.

Klanber, Julie. An Enabling collection for People with Disabilities// Library Journal V. 121, pages 53-56, April 1996.

Lilly, Erica B. and Connie Van Fleet. Wired But Not Connected: Accessibility of Academic Library Pages// The Reference Librarian 67/68: 5-28, 1999.

McNulty, Tom. Accessible Libraries on campus: A practical Guide for the Creation of Disability-Friendly Libraries. - Chicago: Association of College and Reserch Libraries, 1999.

Morgan, Eric L. Adaptive Technologies for better service// Computers in Libraries 19 (6): 35-37, June, 1999.

Lisiecki, Christine. Adaptive Technologies for the Library// Computers in libraries 19 (6): 18-22, June 1999.

Balas, Janet L. Online Resources for Adaptive Information Technologies// Computers in Libraries 19 (6): 38-40, June 1999.

ASCLA: Acces to Technology Issue// Interface 23 (2): 1-4, Fall2001.

Rouse, Veronica. Making the Web Accessible// Computers in Libraries 19 (6): 48-50, June 1999.

Saunders, Iaverna. Removing obstacles to provide Equal Access for All Users// Computers in Libraries 19 (6): 41-47, June 1999.

Switzer, T.R. The ADA: Creating Positive Awareness and Attitudes// Library administration and management 8: 205-207, Fall1994.

Wlodkowski, Tom. Making CD-ROMs Multimedia Work for All Users // Computers in Libraries 19 (6): 62-66, June1999.

ASCULTĂ-MĂ ȘI PE MINE...

Olesia IONCU, manager DSPD

Un fenomen foarte interesant, inedit, produs la 28 mai, anul curent, și care a cuprins întreaga republică, a fost concursul literar de poezie și proză al persoanelor cu dizabilități "Ascultă-mă și pe mine".

Ideea organizării unui concurs literar de poezie și proză al persoanelor cu handicap a apărut din necesitatea de a încuraja, motiva și cunoaște talente nu numai din rândurile persoanelor fără probleme speciale de sănătate, ci și ale celor cu deficiențe. Deși natura a lăsat urme de neputință în viața persoanelor date, ea a plasat în sufletele lor o neprețuită comoară în ceea ce privește cultura. Majoritatea lor au diferite înclinații foarte reușite, aceste înclinații ajungând uneori la înălțimea celor profesioniste. Din păcate, talentele acestor persoane adesea mor precum s-au născut, deoarece ele nu sunt scoase la iveală și nu sunt prețuite la justa lor valoare.

Până la etapa actuală au fost inițiate o mulțime de concursuri literare ce au scos la lumina zilei talente care ne înfrumusețează societatea. Însă, niște concursuri, care, suntem siguri, vor aduce multe roade bogate de literatură, poezie, artă, desen etc. au mai rămas ascunse undeva „prin negura de vremi”. Este vorba de concursurile ce se vor organiza pentru persoanele cu dizabilități. Ea, persoana în dificultate, fiind în primul rând Om, dă naștere unui izvor nesecat de poezie, proză, desen, muzică și alte lucrări de valoare, care adeseori ne uimește peste măsură, deoarece sunt scrise sau făcute din suflet și cuprind în ele dulceața și amarul vieții noastre.

Prin intermediul acestui concurs am încercat să conectăm persoanele

cu handicap la viața culturală a comunității.

La concurs au participat persoane între 12 și 15 ani, 16 și 20 ani, 21 și 36 ani. Lucrările, în total 73 de dosare, au fost selectate și apreciate după categoria de vârstă. Concurenții au prezentat juriului: Ianoș Țurcanu – poet, Alexandru Gromov – scriitor, Constantin Șchiopu – lector universitar, Lidia Kulikovski – director general al BM "B.P.Hasdeu", Călina Trifan – poetă, până la trei poezii sau un eseu pe trei pagini în limba maternă.

Festivitatea de premiere a avut loc în incinta sediului central al Bibliotecii Municipale "B.P.Hasdeu".

Momentul de maximă intensitate l-a constituit anunțarea totalurilor:

Categoria de vârstă 12-15 ani:

- I premiu – Rodici Ion
- II premiu – Bordeianu Tatiana
- III premiu – Paniș Ludmila
- Mențiuni – Borș Tatiana
Polevaia Elena

Categoria de vârstă 16-19 ani:

- I premiu – Antoconenco Sergiu
- II premiu – Cazan Lilian
- III premiu – Muștuc vadim
- Mențiuni – Boțan Victoria
Mândru Lilia

Categoria de vârstă 20-35 de ani:

- Marele premiu – Păduraru Pavel
- I premiu – Struț Ion
- II premiu – Cernei Elena
- III premiu – Jambei Natalia
- Mențiuni – Melnic Luminița
Doroș Dumitru

La cererea Societății orbilor din Moldova s-a mărit censul de vârstă – de la 36 de ani în sus. Biblioteca Municipală "B.P.Hasdeu", care a fost gazda manifestării, a fost de acord să

acoperire cheltuielile pentru premierea acestei categorii.

Categoria de vârstă de la 36 de ani:

- I premiu – Bucicov Valeriu
- II premiu – Nemișeva Elena
- III premiu – Tarasov Boris
- Mențiuni – Muncescu Maria
Stolear Elena

Partenerii proiectului au fost Fundația SOROS, Departamentul Cultură

al Primăriei municipiului Chișinău, Biblioteca Municipală "B.P.Hasdeu".

Până la sfârșitul lunii iulie, cu sprijinul Fundației SOROS, se va edita cartea "Ascultă-mă și pe mine", ce va cuprinde lucrările prezentate la acest concurs.

Marele premiu i-a revenit lui *Pavel Pădureanu* de la Chișinău, (pseudonim Pantelimon Răducanu), pentru poezia "Fără cuvinte".

Fără cuvinte

m-am născut relativ recent și voi muri relativ degrabă
voi l-ați ucis pe tata
medicii i-au spus mamei că voi fi muiere
voi l-ați făcut narcoman pe tata
- Să fie băiat ca să nu răspundă de păcatul Evei, a zis ea
voi l-ați închis pe tata
m-am născut de cinci kilograme
voi mă veți omorî și pe mine
două luni din țîța mea dreaptă a curs lapte
voi l-ați urmărit toată viața pe tata
la trei ani am constatat că-s schiop
voi l-ați îngropat pe tata cu picioarele la cruce
dar nu m-am deranjat deloc
voi ați furat candela de la mormîntul lui tata
n-am fost octombrel și nici pionier
voi l-ați bătut cu pietre pe tata
sînt student dar nu-mi place treaba asta
voi l-ați învățat și pe tata
urăsc dracii, masonii și polițiștii pentru că
voi l-ați ucis pe tata
cred în Tatăl, în Fiul și în Sfîntul Duh
voi l-ați ucis pe tata
eu știu mai multe decît voi
căci dacă tata nu fugea din lagărul de la Baku
nu avea cine să vă spună că
voi l-ați omorît pe tata.

DIVERSITATEA LINGVISTICĂ - IMPERATIV AL TIMPULUI

*Genoveva Scobioală, manager
Departamentul Relații Publice*

Anul 2001 a fost declarat de către Uniunea Europeană și Consiliul Europei Anul European al Limbilor, fapt care a confirmat încă o dată importanța limbilor materne pentru fiecare popor ca fiind „cel mai prețios tezaur pe care îl moștesc copiii de la părinți”, necesitatea și cunoașterea mai multor limbi pentru integrare culturală și socială, contribuția la înțelegerea dintre persoane din spații lingvistice și culturale diferite.

La Biblioteca Municipală Anul Limbilor a fost consemnat prin organizarea unui bogat evantai de manifestări culturale, dar și prin realizarea sondajului „Cartea în limbi străine. Informare. Documentare. Lectură,” la care au participat peste 500 de respondenți. Scopul – interesul utilizatorilor bibliotecii pentru cunoașterea limbilor moderne, acoperirea necesităților acestora cu numărul de publicații existente în bibliotecă.

Așa cum beneficiarii Bibliotecii Municipale sunt în majoritate tineri, ei au reușit să conștientizeze valoarea diversității lingvistice și importanța acesteia. Atunci „cînd înveți o limbă nouă, simți că dobîndești un suflet nou”- lucru util pentru comunicare, integrare și relații cu lumea înconjurătoare, pentru o activitate profesională mai de succes și înțelegere reciprocă.

Sondajul organizat a demonstrat că multilingvismul este un fenomen pozitiv în societate, care îmbogățește personalitatea, oferindu-i posibilitate de afirmare mai profundă.

Analizînd rezultatele sondajului, conchidem că majoritatea responden-

ților pledează în favoarea studierii limbii engleze (62%), franceze (36%), germane (7%), italiene (11%). Dornici de a studia două sau mai multe limbi, ei solicită organizarea, pe lângă bibliotecă, a cursurilor sau însușirea lor pe calculator.

Dacă inițial credeam că utilizatorul solicită publicații în limbi străine pentru a se informa doar, rezultatul este altul – majoritatea doresc, totuși, să-și perfecționeze deprinderile de utilizare a limbii respective, folosind această literatură la studierea diverselor discipline (66%). Acest lucru denotă că beneficiarul nostru este bine instruit și dornic de cunoaștere. Contrar părerii, conform căreia numai tineretul ar avea nevoie de însușirea limbilor străine pentru a se informa, pentru studiu și cultură generală, sondajul ne-a demonstrat că și adulții, fiind conștiși să întrețină relații cu străinătatea în circumstanțe reale de viață, au nevoie, volens nolens, pentru comunicare, de însușire a unor limbi străine.

De asemenea și bibliotecarul simte tot mai acut nevoia de a cunoaște limbi străine. Pe lângă faptul că trebuie să mînuiască noile tehnologii informaționale, beneficiarul solicită explicațiile bibliotecarului în a se orienta atît în fondul de carte, cît și în catalogul electronic (58%), accesul liber la raft fiind utilizat de 27%, iar catalogul tradițional de 36%.

O posibilitate mai ușoară de a afla o informație actuală poate fi găsită pe INTERNET, lucru ce nu-l putem, deocamdată, oferi în toate filialele, sau

din edițiile periodice, care, de asemenea, sunt lipsă, excepție făcând sala de literatură germană. E și firesc, deci, decalajul dintre preferințe: cărți – 75%, ziare și reviste – 37%, audio – 12%. Acest lucru ne demonstrează dorința utilizatorului de a afla lucruri profunde, de durată, iar savurarea textelor în original îl ajută să înțeleagă mai bine exprimarea ideilor, gândurilor, cugetărilor unui sau altui popor.

Și dacă la întrebările de mai sus părerile au fost împărțite, apoi la întrebarea „Cum ați aprecia inițiativa de a deschide o filială de carte în limbi străine în Municipiul Chișinău?” răspunsul a fost în unanimitate „Da”. Mulți dintre participanții la sondaj au dorit acest lucru și în teritoriu – dacă nu o bibliotecă, cel puțin o secție separată, de carte în limbi străine. Iată și alte propuneri ale subiecților de care ar trebui să ținem cont:

- a mări numărul de achiziții al cărților și edițiilor periodice în limbi străine cu o diversitate largă de teme;
- a procura literatură pentru copii de diferite vârste;

- posibilitatea de a le împrumuta la domiciliu;
- organizarea cursurilor cu metode moderne de studiere aprofundată a limbilor;
- deschiderea sălilor audio-video pentru perfecționarea limbilor;
- acces liber la rețeaua INTERNET;
- organizarea seminarelor, conferințelor în limbi străine (cu membrii Alianței Franceze, altor ONG-uri);
- întâlniri cu traducători cu experiență;
- acces liber la raft și altele.

Oricum, ne-am convins o dată în plus de necesitatea și dorința însușirii limbilor de către utilizatorii Bibliotecii Municipale, de avantajele culturale și economice, pe care le aduc cunoștințele lingvistice, de indispensabilitatea aptitudinii de a vorbi una sau mai multe limbi pentru un viitor mai bun într-o Europă comună.

ДЕТСКИЕ ПРАЗДНИКИ ПРОДОЛЖАЮТСЯ

*Наталья Сосновская,
заведующая отделом детской литературы
Библиотеки имени И. Мангера*

Можно ли в наше время попасть в сказку?

Даже дети теперь не очень-то верят в чудеса, а сотрудники Еврейского Общинного Культурного Центра и детское отделение библиотеки имени И. Мангера сами создают сказочную атмосферу для детей и взрослых. Вот и в эти майские дни многим запомнился детский музыкально-поэтический праздник «Без музыки не проживу и дня...»

Праздник был посвящен памяти Елены Фабиановны и Михаила Фабиановича Гнесиных, великих педагогов, музыкальных деятелей, композиторов, воспитавших целое поколение музыкантов.

Вспоминая этих прекрасных педагогов, мы не можем не сказать о тех, кто сегодня продолжает их дело в Молдове. В концерте приняли участие дети, яркую одаренность которых так успешно и заботливо раскрыли и развили наши еврейские педагоги: Лариса Ильинична Калиновская, Владимир Мойсеевич Гойхман, Татьяна Николаевна Прижилевская, Наталья Павловна Барабанщикова. В этот день в театре Общинного центра звучала музыка, полная невыразимого очарования и были прочитаны прекрасные стихи.

Говорят: по настоящему талантливый человек талантлив во всем. Участники еврейского вокального ансамбля «Халом» (руководитель Наталья Барабанщикова), не только поют, но и прекрасно играют на различных музыкальных инструментах, читают стихи. На празднике они спели две песни: на иврите и идиш.

Мы были очень рады у себя в гостях увидеть замечательного педагога музыкальной школы №5 „Maestrul in arte” Калиновскую Л.И., которая воспитала не одно поколение пианистов, многие из которых стали профессиональными музыкантами, лауреатами различных конкурсов. В Общинный центр она пришла со своими учениками: Полят Валерией, Йовковой Марией и Веретюком Виктором. Они исполнили произведения Гайдна, Шуберта, Шопена, Шамо.

Одна из учениц Ларисы Ильиничны, а ныне ее коллега по музыкальной школе, Прижилевская Татьяна создала и ведет в Общинном центре музыкальную студию «Радость музыки», где занимаются малыши четырех-пяти лет. Они мало что умеют, но с большим старанием сыграли несколько

миниатюр, в том числе и «Этюд Гнесиных».

А старшие ее ученики Аня Савельева, Аня Стратинская, Тоня Прижилевская и Аня Луговских исполнили более сложные музыкальные произведения.

Но вот на сцену вышел маленький, серьезный человечек и взял в руки скрипку. И скрипка запела. Звук скрипки, его красота, его выразительность находятся в полном смысле слова в руках у музыканта, на кончиках его пальцев. Вот уж действительно, не зря про скрипачей говорят, что они буквально лепят звук своими чуткими пальцами.

Юный исполнитель Буюкли Серафим – ученик сотрудника Общинного центра Гойхмана В.М. исполнил две еврейские мелодии.

Все, во что вложена добрая энергия, обретает душу. Наверно поэтому с таким вниманием смотрели и слушали выступления участников концерта малыши подготовительной школы «Ципор», ученики хорового класса школы № 85 и все остальные гости Общинного центра.

А подготовили и провели этот праздник сотрудники детского отделения библиотеки: Потемкина Наталья, Прижилевская Татьяна, Сосновская Наталья и Учковская Мила.

Время неумолимо мчится вперед. Уходит в прошлое одно событие за другим, забываются даты, факты. Но радость от общения с прекрасным остается навсегда!

Без музыки не проживу и дня!

Она во мне. Она вокруг меня
И в пенье птиц, и в шуме городов,
В молчанье трав и в радости цветов,
И в зареве рассвета над землей...
Она везде и вечно спутник мой.

ШКОЛА ДЛЯ РОДИТЕЛЕЙ

*Валентина Тихомирова,
психолог Еврейской библиотеки –
Общинного центра им. И. Мангера*

В наше сложное и стремительное время возрастает интерес к психологии. Очень часто, столкнувшись с проблемами в своей семье, мы начинаем понимать, что не можем разобраться в происходящем без посторонней помощи. Кто же тот посторонний, кто смог бы нам помочь? Близкие нам люди? Но мы заранее можем предугадать их реакцию. Нам легко представить их выражение лица, жесты, фразы... И потом, близкие – они всегда субъективны, занимают определённую жизненную позицию по отношению к членам нашей семьи, как быть.

В процессе общения с психологом у вас появится возможность понять свои проблемы, найти пути и силы для их решения.

Обратившись за помощью, вы, в короткий срок, не теряя времени, сумеете исправить ситуацию. Близкие при этом окажутся минимально посвящёнными. А вы будете гордиться тем, что сумели найти силы изменить что-то в себе, или по новому взглянуть на проблемы. А как их предупредить? Как дать людям знания по психологии, которые помогли бы им лучше понять своих близких? С этой целью организуются семинары, конференции, тренинги и постоянно действующая «Школа для родителей».

«Школа для родителей» при еврейском культурном общинном центре существует более двух лет. Её постоянными слушателями являются мамы и папы, дедушки и бабушки детей, посещающих многочисленные детские программы общинного центра, а также постоянные читатели библиотеки им. И. Мангера.

Одна из важнейших задач, которую ставили перед собой создатели програм-

мы – возрождение традиционного еврейского воспитания. «Что значит быть еврейским родителем?», «Любовь и власть в еврейской семье», «Формирование еврейского мировоззрения» – эти и подобные темы помогают понять психологию еврейского воспитания, психологию еврейской семьи.

Слушатели школы – люди заинтересованные, стремящиеся постичь проблемы детской психологии, разобраться в вопросах индивидуального становления личности ребёнка. Поэтому тематика некоторых заседаний – родительский заказ, в осуществлении которого слушатели принимают самое активное участие. «Почему дети перестают слушаться?», «Как преодолеть в ребёнке чувство страха?», «Что делать если ребёнок застенчив?», «Как распознать и развить способности?», «Если ребёнок левша?». Ответ на эти и другие вопросы мы находим, обсуждая проблемы, проводя тренировочные занятия, обмениваясь опытом. Разнообразные формы работы делают одно заседание непохожим на другие.

Интерес к психологии ребёнка, особенностям становления и развития личности, умноженные на приобретённые знания, умения и навыки в вопросах воспитания, передают родителям уверенность, способствуют глубокому пониманию детских проблем.

И организаторы программы, и постоянные участники прекрасно понимают, что секрет истинного успеха в воспитании заключается в том, чтобы никогда не позволить себе чувствовать полное удовлетворение достигнутым.

In memoriam

Traian Brad, cititorul Bibliotecii Publice „Transilvania”, sprijinul și susținătorul celor dornici de carte, nu mai este. Patrimoniul de carte românească va fi urma care va izvorî lumina în inima multor generații. Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească.

Noi, lucrătorii Bibliotecii Municipale „B.P.Hasdeu”, suntem adânc îndurerăți de plecarea celui care a fost Traian Brad.

Traian Brad a fost printre noi și pentru noi din vara anului 1991. L-am știut ca om, ca patriot, ca profesionist. Noi, bibliotecari prin formație, el, bibliotecar prin vocație am conjugat eforturile pentru a sluji cartea, biblioteca, cititorul. Noi învățăm de la el, din experiența sa de viață, de lider și manager, și el prelua din experiența noastră profesională. A știut să ne învețe, a știut să învețe și ne-a întrecut cu mult.

S-a implicat foarte mult în biblioteconomia basarabeană.

A citorit biblioteca „TRANSILVANIA”. A fost primul din spațiul de dincolo de Prut, care a acceptat și și-a asumat responsabilitatea de a deschide la Chișinău o bibliotecă. A susținut-o 10 ani, contribuind la dezvoltarea ei cu donații succesive, calitative, promovând imaginea ei oriunde se afla.

A fost unicul în istoria țării, care numai pentru Biblioteca noastră Municipală a adus peste 100.000 de cărți. A fost inițiatorul, susținătorul și promotorul deschiderii altor biblioteci din Chișinău – „Târgu Mureș”, „Ovidius”, „Târgoviște”, „Albă-lulia”, „Maramureș” și multe altele în republică.

Traian Brad a mediat aducerea în bibliotecile basarabene în jur de 500.000 de cărți.

Contribuția lui Traian Brad la renașterea noastră națională, dar și la procesul educațional, cultural, informațional o simțim permanent, o vom resimți în continuare, păstrând cu sfințenie patrimoniul scris adus de el, utilizând cunoștințele și experiențele învățate de la el. A fost în centrul procesului de renaștere a bibliotecilor basarabene, era chiar centrul aceluși proces.

Traian Brad a adus nu numai cărți. A adus la „Transilvania” din Chișinău personalități notorii din Transilvania de dincolo – scriitori, istorici, ziaristi, interpreți, dansatori, artiști plastici, editori, bibliotecari, oameni de afaceri, politicieni.

Traian s-a implicat și în procesul de instruire a bibliotecarilor noștri. Numai de la Biblioteca Municipală au fost la Biblioteca Județeană „O.Goga” din Cluj peste 100 de oameni, și în repetate rânduri. Cred că de două ori mai mult, ori chiar mai mulți au fost invitați, primiți, tratați ca pe cei mai buni prieteni și din alte biblioteci și localități. Au beneficiat de ospitalitatea, bunățatea, deschiderea și înțelegerea lui Traian nu numai bibliotecile publice, dar și cele științifice, naționale, specializate, din învățământ.

La invitația lui au vizitat Clujul mulți scriitori, pictori, artiști, editori, ziaristi basarabeni.

A fost Omul care se credea responsabil de noi, de viitorul nostru și care credea că merităm mai mult.

Bibliotecarii moldoveni au fost prezenți la toate activitățile de anvergură din România datorită lui Traian.

Lui Traian îi datorăm, noi, cei de la Hasdeu, multe succese, realizări și poziția de frunte în topul bibliotecilor publice. La insistența lui, am fost incluși în proiectele europene PLDP, PubliCA, PULMAN, proiecte care ne-au schimbat viziuni, atitudini.

Ca președinte al ABRM am avut susținerea și încurajarea permanentă a lui Brad, cât timp s-a aflat el în fruntea Asociației Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România.

Dar mai presus de toate a fost bunul meu prieten și confidant, mi-a fost un bun coleg de breaslă (cu care eram în permanentă competiție), cu care am realizat multe proiecte îndrăznețe, de pionierat, dar... au rămas și multe pe care trebuia să le realizăm până în toamnă... legate de biblioteca „Transilvania”, de aniversarea Bibliotecii noastre, de proiectul PULMAN...

M-a învățat multe. M-a învățat ce înseamnă bunățate, respect, responsabilitate, punctualitate. El era întru chiparea acestor calități.

A ars, l-au devorat grijile pentru bibliotecă, bibliotecari, carte, pentru noi.

A clădit din greu la imaginea bibliotecii și profesiei de bibliotecar. A fost cel mai bun, cel mai aprig promotor al lor, valorificând pentru aceasta orice oportunitate. S-a identificat cu orizontul speranței bibliotecarilor și pe care s-a simțit chemat să-l decodifice, să-l promoveze și valorifice. „Să realizezi astăzi ideea unei biblioteci de carte românească la Chișinău” – spunea cineva în 1991 la deschiderea bibliotecii „Transilvania” – e un miracol”.

Traian Brad a reușit să materializeze acest miracol.

Totdeauna a avut un loc distinct, un loc aparte, un loc de frunte printre bibliotecarii din România, Moldova, Europa. A fost un reper în domeniu, un model și un spirit pentru toți cei implicați în această fantastică preocupare.

A trăit puțin, dar a trăit o viață intensă, activă, plină, frumoasă. Sensul temporalității la Traian era altfel decât la ceilalți. Cu el începuse o altă numărătoare a timpului și pentru noi.

Traian a făcut în cei 57 de ani neîmpliniți foarte mult, mult mai mult decât ații într-un veac.

El a lăsat bibliotecii. Le credea „bibliotecii – teci pentru săbiile ascuțite ale spiritului, pentru săbiile neruginitoare ale cuvântului”. Pentru aceasta a trăit.

Altfel va fi pentru noi numărătoare a timpului după plecarea în eternitate a lui Traian Brad. Cu totul altfel...

Dumnezeu să-l odihnească.

Lidia Kulikovski,
Director General
Biblioteca Municipală „B.P.Hasdeu”,
Președintele Asociației Bibliotecarilor din
Republica Moldova

PĂPUȘA DE CÎRPĂ

Dacă pentru o clipă Dumnezeu ar uita că sunt o păpușă de cîrpă și mi-ar dărui un pic de viață, s-ar putea să nu-î spun tot ce gîndesc, în definitiv. Aș gîndi tot ce spun.

Aș da preț lucrurilor nu pentru cît valorează, ci pentru ce semnifică ele.

Aș dormi puțin, aș visa mai mult, înțeleg că pentru fiecare minut cînd închidem ochii, pierdem șazeci de secunde de lumină.

Aș merge cînd ceilalți se opresc, m-aș deștepta cînd ceilalți dorm.

Aș asculta cînd ceilalți vorbesc și ce m-aș bucura de-o bună înghețată de ciocolată!

Dacă Dumnezeu m-ar cinsti cu un crîmpei de viață, m-aș îmbrăca simplu și m-aș arunca pe brînci la pămînt. Lăsînd descoperit nu numai corpul meu, ci și sufletul.

Doamne, dacă aș avea o inimă, mi-aș scrie ura pe gheață și aș aștepta să răsără soarele.

Aș picta un vis de Van Gogh, iar pe stele aș scrie un poem de Bendetti. Un cîntec al lui Seratt ar fi serenada pe care aș oferi-o lunii.

Aș stropi cu lacrimile trandafirii, pentru a simți durerea spinilor lor și sărutul de sînge de pe petalele lor... Doamne, dacă aș avea un crîmpei de viață... Nu aș lăsa să treacă un moment fără să spun oamenilor că iubesc.

Aș convinge pe fiecare femeie sau pe fiecare bărbat că sunt favoriții mei și aș trăi îndrăgostit de dragoste.

Le-aș dovedi oamenilor cît greșesc gîndind că încetează să iubească atunci cînd îmbătrînesc, fără să știe că îmbătrînesc numai cînd încetează să iubească.

I-aș dărui aripi unui copil, dar l-aș lăsa să învețe el singur să zboare. Pe bătrîni i-ași invita că moartea nu vine cu bătrînețea, ci cu uitarea. Atîtea lucruri am învățat de la voi, oamenii...

Am învățat că toată lumea vrea să iubească pe culmea muntelui, fără să știe că adevărata fericire stă în forma urcușului spre culme.

Am învățat că atunci, cînd un nou-născut strînge cu micul lui pumn, pentru prima dată, degetul tatălui lui, îl prinde pentru totdeauna.

Am învățat că un om are dreptul să-l privească pe celălalt de sus, numai cînd l-a ajutat să se ridice.

Sunt atîtea lucruri pe care am putut să le învăț de la voi, dar, pînă la urmă, nu au să-mi folosească prea mult, pentru că atunci cînd mă vor așeza în acel geamantan, din nefericire, voi fi ocupat cu muritul...

* * *

După ce a aflat, în vara anului 2000, de recrudescența, revenirea într-o formă mai acută, a gravei sale boli, unul dintre cei mai mari scriitori ai contemporanității, Gabriel Garcia Marquez, a transmis prietenilor săi poemul "Păpușa de cîrpă". Cineva dintre destinatarii a decis să facă și această scriere marqueziană un bun public. S-ar putea ca "Păpușa de cîrpă" să constituie pentru unii redescoperirea lui Marquez, pentru alții însă – chiar descoperirea celebrului scriitor.

Nota bene pentru cei care nu au la îndemînă un indice bibliografic al literaturii contemporane din lume. Născut în 1928, în Columbia, Gabriel Garcia Marquez este autorul mai multor romane și nuvele de proprietăți, în care realitatea latino-americană devine o derulare de secvențe, imagini, chipuri deosebit de pitorești, bizare, fantasmagorice, conținînd mai curînd consistența visului, dar și puterea acestuia de a tulbura prin misterul ce-l sugerează. I s-a decernat Premiul Nobel pentru literatură în anul 1982 – la o vîrstă neobișnuit de "fragedă" pentru a te învrednici de laurii acestei prestigioase recompense pentru talent atribuite de Academia Regală din Suedia, vînd o expresie bănească de 1 (un) milion de dolari S.U.A. Amintim cîteva titluri de proze marqueziene: "Ojarasca" ("Frunzișul"), "Funeraliile mamei mari", "Colonelul nu are cine să-l scrie", "Toamna Patriarhului", "Cronica unei morți anunțate"... și, firește, "Un veac de singurătate", capodopera lui Gabriel Garcia Marquez. *Reproducem acest testament moral din ziarul „Mesager”, nr.21, 30 septembrie, 2000, în memoria lui Traian Brad, care a considerat viața sa un crîmpei și a trăit exact așa cum scrie marele Marquez.*

Gândirea filozofico-bibliologică a lui Mircea Eliade (95 de ani de la naștere)

* *Lectura ar putea fi un mijloc de alimentare spirituală continuă, nu numai un instrument de informație sau de contemplație.*

* *Mulți dintre oamenii noștri de stat nu vor să înțeleagă ce considerabile depozite de energie reprezintă bibliotecile publice.*

Mircea Eliade

În publicistica și eseistica lui Mircea Eliade un loc aparte îl ocupă și diverse probleme ce țin de bibliologie, pe care le abordează cu un surprinzător profesionalism. Cartea, implicit biblioteca, sunt acele elemente ale culturii umane la care Mircea Eliade revenea continuu. Marele filosof și gânditor considera biblioteca și cartea "acele lucruri care au sau ar trebui să aibă un rol principal în viața unui om sau a unei națiuni".

Eliade considera lectura drept unul din mijloacele esențiale ale creșterii spirituale a omului. Opiniile sale privind lectura sunt axate pe următoarele principii și norme generale: *selectivitatea, lectura la timpul potrivit, asimilarea cărților citite, capacitatea de discernere a valorilor, verificarea lecturii*. "E vorba, înainte de toate, ne previne gânditorul, de a nu ceti cărțile proaste sau mediocre, și de a nu ceti pe cele bune la timp nepotrivit. Oamenii care n-au descoperit voluptatea recitării nu pot spune că știu ce înseamnă propriuzis arta lecturii".

Procesul de asimilare a textului lecturat în viziunea lui Mircea Eliade se bazează pe memorizarea materiei sau pe transferul de spirit, de gândire și de emoție estetică. "Marea problemă a lecturii, constată Eliade, rămâne, firește, asimilarea cărților cetite. Sunt oameni care, cetind, asimilează atât de

personal substanța cărții, încât nu o mai memorizează. Își amintesc de o carte ca de o melodie, păstrează numai starea sufletească provocată sau precipitată de lectură. Alți oameni citesc și rețin; nu e vorba de memoria lor, de virtutea de înregistrare a episoadelor și a personajilor, ci de bucuria pe care au descoperit-o în materia cărților cetite și sunt alți cititori care cunosc mai puțin o carte și care totuși pot spune lucruri admirabile despre această carte". Sunt și din acei cititori, observă Eliade, care uită cărțile, dar anume pe ei îi și socoate cei mai prețioși, dat fiind faptul că asemenea cititori izbutesc să transforme funcția dificilă a lecturii într-o funcție organică, naturală, imitând gestul naturii, căci, după cum se știe, natura nu păstrează niciodată contururile și formele obiectelor asimilate, memoria lor, ci transformă neconținut substanța".

Să ne întrebăm acum: prin ce mijloc omul se poate folosi de carte precum se folosește de soare, de hrană, de baie, de aer, de apă etc.? Prin ce mijloc poate fi explorată inepuizabila energia acumulată în cărți? Prin ce metodă lectura ajunge o funcție organică și cum începe ea să ne învețe a înțelege și a ne gândi? Actualmente, cu părere de rău, majoritatea lecturilor se fac în mod diletant (cu excepția cititorului cult – D.P.), adică fără atenție, fără interes,

fără o grijă deosebită pentru selectarea cărților.

Cititorii, în bună parte, sunt ghidați de o simplă curiozitate, de plictiseală sau amatorism. Astfel de lecturi, bine-înțeles, devin dăunătoare și contribuie la risipirea energiei mentale. "Trebuie descoperite atunci cărți care ne ajută nu să știm, ci să înțelegem, cărți care ne îndeamnă fără știrea noastră la gândire, la examen, la reflecție personală". E necesar, așadar, să știm a depăși faza de "tehnică simplă a lecturii", pentru a ajunge la "arta lecturii", ceea ce se bazează, inevitabil, pe o anume experiență și presupune, capacitatea de discernere a valorilor. "Este cu desăvârșire inutil să cetim acele sute de cărți care nu ne spun nimic, care nu ne emoționează, nici nu ne îmbogățesc, acele sute de cărți mediocre, seci și uneori dăunătoare. Asemenea cărți se recunosc repede, după zece sau douăzeci de pagini. În locul acestor cărți care costă și bani și timp – s-ar putea reciti cărțile bune sau s-ar putea descoperi cărți uitate. Lectura nu ajunge o artă decât în clipa când știe să prevadă valorile și să distingă emoțiile estetice. Ca și orice altă activitate a spiritului omenesc și arta lecturii nu ajunge o artă nobilă decât prin puterea sa de a prevedea erorile și mediocritățile, și prin virtutea de a economisi timpul. Gustul format prin lectura clasicilor, prin recitirea cărților mari și a cărților favorite – este cel mai sigur mijloc de a evita experiențele inutile. Un om care știe să citească nu înseamnă numai omul care recunoaște și cultivă cărțile bune – ci mai ales înseamnă omul care știe să recunoască și să evite cărțile mediocre și lecturile inutile".

Mircea Eliade cultivă ideea că lectura dispune de posibilitatea de a ne

apropia concret de natură, pe care adesea n-o prea înțelegem: "Misterul marii deșteptări vegetale îl simțim fiecare din noi, firește. Dar cât de semnificativă ar ajunge această simțire dacă i-am putea descifra emblemele, simbolurile, sensurile ei universale absolute. Lectura ar putea ajunge o tehnică prin care omul ar învăța ritmurile și anotimpurile".

Savantul mai distinge și funcția mistică a lecturii, care constă în "a stabili contacte între om și cosmos, de a aminti memoriei scurte și limitate a omului o vastă experiență colectivă de a lumina riturile".

Dacă pentru omul comun se pune problema lecturii deconectante, când e vorba de intelectuali, lectura în concepția lui Mircea Eliade capătă dimensiunile libertății și ale profunzimii, referindu-se, îndeosebi, la așa-numita lectură de vacanță, când omul e liber și dispus să însușească lucruri esențiale. "Pentru un intelectual, vacanța este starea perfectă, paradiziacă. Mai ales în vacanță intelectualii pot lua cunoștința de plinătatea misiunii lor, de destinul lor, și, uneori, această luare de cunoștință poate pleca de la lucruri și întâmplări foarte comune. De pildă, de la descoperirea unui poet, sau recitirea unei cărți". În vacanță, într-adevăr, nu ne obligă nimeni să facem un lucru sau altul și suntem liberi de a ne consuma timpul așa cum găsim de cuviință. Fiecare citește ce-i este mai aproape de suflet, de inimă și minte. Problema e cum citim și cum asimilăm cele lecturate. "Firește, operele clasice nu se citesc ca o carte contemporană. Textul clasic, continuă Eliade, trebuie asimilat și contemplat. Aparține unei gândiri mulată pe norme și unei sensibilități sintetice, autentic artistice. Nu te poate

emoționa Homer și Eschil decât după ce ai intuit conștiința teoretică a lumii pe care o avea omul homeric sau personajul din tragediile lui Eschil și această intuiție – pentru omul modern – nu poate fi obținută decât cetind și recitind cu dragoste, cu fervoare, cu imaginație. Este suficientă o bună lectură de acest fel ca să transforme un belfer într-un intelectual. A fi emoționat de Homer, bunăoară, nu înseamnă numai a descoperi zone pure de contemplație estetică, înseamnă în același timp a te cunoaște mai profund pe tine, a te transforma pe tine însuși. Căci, să fim dreپți, foarte puțini dintre intelectuali au asemenea capacități de asimilare și contemplare a operei de artă”. Foarte mulți trăiesc încă exterior aceste valori pure”.

Unii intelectuali se conduc de ideea că lecturile de vacanță trebuie să fie ușoare, timpul acestora însă, după Eliade, e în restul anului când omul e obosit de muncă. Anume “în vacanță, pe malul mării, în singurătatea pătrunsă de inteligența limpezită de vastitate și ritm *Odiseea* te captivează total, iar *Faust* în special partea a doua, nicăieri nu poate fi nai total înțeleasă ca într-o vacanță petrecută la munte”.

Când cineva reușește să pătrundă și să asimileze opera lecturată, asta înseamnă că el se depășește pe sine însuși, îmbogățindu-și inteligența și mărindu-și sensibilitatea, în așa fel apropiindu-se de nivelul unor autori ca Flaubert sau Shelley. Și asta nu se face ca, pur și simplu, să fie imitat careva din ei. “O facem, zice Mircea Eliade, ca să putem lua cunoștința de noi înșine. După ce ai înțeles bine pe Platon sau pe Faust – nu te mai poți întoarce acasă cu același automatism și aceleași niveluri spirituale. Ideile și valorile artistice

care se cuceresc rămân în conștiință și transformă radical omul. Căci gândirea lui Platon și destinul lui Faust rezumă aproape toată conștiința teoretică a lumii de care e capabil omul modern”.

Lectura, printre altele, poate avea și un rol mai puțin important, dar necesar, să zicem, cel de distracție și de odihnă mentală. Pornind cu lectura cărții polițiste de către englezi, Mircea Eliade formulează sugestii interesante referitoare atât la psihologia acestui popor, cât și la virtuțile genului: “Am cunoscut oameni iluștri, savanți cu renume universal, care citeau aproape zilnic, la încheierea lucrului, un roman polițist. Cum se poate explica succesul acestei literaturi față de publicul anglo-saxon? Prin seriozitatea muncii pe care fiecare englez o depune în fiecare zi. Oamenii aceștia muncesc mult, și cu îngrijire, și cu ideal. Ei preferă romanul de aventuri, care e antrenant și odihnitor. Ne aflăm de data aceasta în fața rațiunii pure, care odihnește și desfată cu atâta mai mult cu cât o poți uita îndată ce ai lăsat cartea din mână”. Acest gen de “cărți stenice”, unele cu valori morale sau estetice discutabile, acordă în schimb posibilitatea “de a îmbogăți forțele sufletești și de a exalta dorul de muncă”, direcție în care literatura dată “poate însemna un stimulent uriaș”.

Pentru un anume tip de cititori, susține Eliade, lectura devine o plăcere în sine. Mai mult decât atât, ea se transformă în viciu: “Patima pe care acești oameni au consumat în lecturi întrece câteodată orice închipuire”.

Sunt și din acei ale căror temperamente sau creiere nu rezistă nici unui tip de lectură. “Cultura, pentru aceste categorii umane, este o adevărată nenorocire, foarte curând asemenea oameni

devin abstracți, uscați, livrești. Își pierd frăgezimea sentimentelor și curajul inteligenței. În locul omului simplu, apare omul mediocru, omul abstract și semidoct. Dar aceste victime ale lecturii justifică încă o dată puterea de selecție naturală a cărții. Într-adevăr, hrana spirituală acumulată în cărți nu e făcută pentru oricine. Anumiți oameni nu rezistă lecturii – după cum alții nu rezistă climei alpine sau alcoolului”.

Mircea Eliade, așadar, distingea două tipuri principale de cititori: cei creativi și cei acumulativi, ceea ce înseamnă că unii, sub presiunea lecturii, se regăsesc mai profunzi și mai personali, alții, dimpotrivă, se pierd ca identități personale.

Și-au păstrat actualitatea și referințele lui Eliade privind rolul și funcțiile specifice ale instituției bibliotecare. Marele gânditor pledează pentru crearea cât mai multor biblioteci, ca principalele instituții ale culturii (devenite astăzi cenușărese ale acesteia – D.P.), atenționând asupra următorului fapt: “Lipsa bibliotecilor încurajează semidoctismul, improvizația sau chiar fraudă intelectuală. Într-un centru cu mari și bine organizate biblioteci publice, improvizația culturală și diletantismul nu pot supraviețui multă vreme”. Vorbind despre neasemuita lor importanță socială, savantul constată în același timp că “mulți dintre oamenii noștri de stat (gânduri expuse acum 65 de ani, dar atât de actuale și astăzi – D.P.) nu vor să înțeleagă ce considerabile depozite de energie reprezintă bibliotecile publice”.

În Republica Moldova, din păcate, se alocă sume mizerabile pentru dezvoltarea culturii. Cât privește domeniul organizării și funcționării bibliotecilor – în genere este la pământ, motiv

pentru care ne propunem să revenim la o altă opinie a lui Mircea Eliade: “Dacă în filozofie se poate crea prin simpla putere a gândului, în cultură e nevoie de materiale. Lipsa acestor materiale – a bibliotecilor bogate – ne-ar putea fi fatală. Ar putea să ne conducă la o țară semidoctă”.

În aceeași ordine de idei găsim în spusele lui Eliade un gând semnificativ, ajuns astăzi la modă. Este vorba de sponsorizarea culturii. Remarcând faptul că instituțiile de cultură pentru o țară sunt de cea mai mare importanță, Mircea Eliade dă un exemplu concret: “Dacă ele sunt prea scumpe pentru Statul nostru, ar putea interveni aici milionarii noștri... În India statul face destul de puțin pentru cultură. În schimb, bogătașii, bancherii, latifundiarilor și rajahii cheltuiesc sume enorme pentru întreprinderi culturale, pentru biblioteci și universități... De câte ori în familia unui milionar se întâmplă un eveniment fericit – o naștere sau o căsătorie – capul familiei creează o Bibliotecă sau un Institut de Cercetări”.

Ca teoretician al elitelor intelectuale, marele gânditor e ferm convins că “cea mai hotărâtoare afirmație a unui popor este cultura – nu cea împrumutată, nu cea învățată în școli și universități, ci creația operelor de mare anvergură, care exprimă geniul și vitalitatea unui popor”. Apropo de studii. Sute de tineri și tinere din R. Moldova își fac studiile (liceale, universitare, postuniversitare) peste hotare. Dar reîntorși acasă, credeți că își pot continua cercetările? Să nu fim naivi. Lipsa bibliotecilor bogate în literatură îi duce pe calea mizeriei spirituale. Ce fac bursierii basarabeni după ce se întorc acasă? Unor din ei profesorii de acolo le prezic o frumoasă carieră științifică. Dar după

un an-doi de la întoarcere, aproape toți renunță de a mai crea ceva. Și asta nu pentru că puterea lor de creație a secat, ne previne Eliade, ci pentru că nu au mijloacele necesare s-o realizeze, nu au biblioteci, nu ai laboratoare, nici bani. Sunt urșiți să nu mai producă nimic. Este foarte binevenită, de exemplu, inițiativa Bibliotecii Municipale "B.P.Hasdeu" de a deschide cât mai multe filiale, dar apare alt paradox, căci unele din ele sunt "dotate sărăcăcios, fără fonduri și fără bibliotecari".

Considerându-le esențiale deopotrivă în viața individuală și în viața unui popor, Mircea Eliade realizează o interesantă corelație între biblioteca personală și cea publică. "Biblioteca personală, opina Eliade, nu e o mobilă în plus alături de celelalte mobile ale casei – nici o colecție inertă, de obiecte mai mult sau mai puțin frumoase. Biblioteca personală este o uzină, un depozit imens de forțe spirituale și de energie. Un om care stăpânește sau are acces direct la o asemenea bibliotecă nu este numai un om mai bun decât alții – ci este și un om mai tare, mai fortificat sufletește decât alții. Pe el durerile îl ating mai puțin. Deasupra lui nefericirile trec mai repede. El are ajutoare nevăzute, cum nu au ceilalți din jurul lui. Funcțiile pe care o îndeplinește biblioteca personală pentru un individ – o îndeplinește biblioteca publică în viața unei țări".

Bibliotecile sunt adevărate oceane ale scrierilor și nimănui nu-i este îngăduit să treacă prin viață fără să sorbească din acest nesecat izvor al cunoștințelor. Bibliotecile sunt Cartea de Vizită a unei națiuni, fața ei spirituală. Numai cărțile care se păstrează în biblioteci, personale sau publice, citindu-se și recitindu-se, "formează

cultura unui om și deci cultura unei țări". Dar astăzi, ca și acum 65-70 de ani, rămâne deschisă problema bibliotecilor – atât a celor particulare, cât și a celor publice, "deoarece mulți dintre oamenii noștri de stat nu vor să înțeleagă ce considerabile depozite de energie reprezintă bibliotecile publice". Din păcate, și azi cei din vârful piramidei nu-și dau seama că lipsa bibliotecilor "încurajează semidoctismul, improvizația sau chiar fraudă intelectuală". Lumea noastră, în genere, consideră "cărțile de lectură ca un divertisment, iar bibliotecile ca un lux" și se închid cu zecile...

Așadar, unul dintre titanii culturii și științei românești și universale, – Mircea Eliade, impresiona prin profunzime și multilateralitate, prin diversitatea și bogăția informației livrești, nu devine doar un autor pentru colecțiile de bibliotecă, ci și un subtil teoretician al domeniului, secvențele sale referitoare la bibliotecă și lectură recompunându-se într-un ansamblu bibliologic coerent, dezvăluind o gândire consecventă și clară, o conștiință acută a rolului cărții și al bibliotecii în viața societății umane. Deci, și în acest domeniu Eliade ne-a lăsat o rază de lumină, o perspectivă ne bănuită, un detaliu, poate, neglijat, o pagină, posibil, necunoscută, o frumusețe cărturărească și un adevăr livresc. Să revenim mereu la această disponibilitate sufletească și intelectuală, la care ne îndeamnă cu atâta osârdie Mircea Eliade, căci ce poate fi mai plăcut decât o lectură creativă și valorizantă în liniștea sălilor de bibliotecă, în preajma miilor de cărți...

Dumitru Păsat

Biblioteca publică în serviciul comunității. Teoria lui N. Rubakin

Fișă biografică:

N. Rubakin – părintele bibliologiei ruse, cunoscut om de știință, scriitor, editor, bibliotecar / dar puțin valorificat.

Autor a 350 articole în periodice, a 280 cărți și broșuri a căror temă era cartea, biblioteca, cititorul.

47 din cărțile sale au fost interzise sau confiscate de cenzură. A întocmit 15.000 bibliografii la cerere și tematice.

Născut în 1862, la 1(13) iulie

În 1907 emigrează în Elveția, unde rămâne până la moarte, în 1946.

În Elveția a scris cea mai mare parte din lucrările sale teoretice. Aici a elaborat știința bibliopsihologică și a fondat Institutul Internațional de Bibliopsihologie, unde activau mulți oameni de știință de talie europeană – psihologi și bibliografi. Astfel a apărut știința despre cititor, lectură, autor, carte. Toate lucrările sale teoretice se bazau pe colosala sa experiență de bibliotecar, pe observații personale asupra lecturii, documente primite de la cititori.

Îndelungata activitate în bibliotecă, contactul permanent cu cititorii i-au permis lui Rubakin să elaboreze principiile de organizare a activității de bibliotecă (bibliotecară).

Era convins că biblioteca publică este o instituție ce se află în slujba societății. El numea biblioteca «instrument de luptă al societății pentru un viitor mai bun».

În lucrarea sa «Sarcinile principale ale bibliografiei» explică foarte detaliat

cum trebuie să fie organizată activitatea unei biblioteci publice.

Scrisă la 1907, sarcinile pe care le înaintază față de bibliotecă sunt și acum actuale.

Astfel, democratizarea bibliotecii după N. Rubakin înseamnă:

- apropierea bibliotecii de cititor, apropierea cărții de cititor;
- prin intermediul bibliotecii, accesul cât mai larg la colecții;
- difuzarea cărților și adevăratelor valori (cât mai multe) populației.

Avea convingerea că biblioteca aparține întregii populații și pentru a o servi – ea, Biblioteca, trebuie să fie o instituție populară.

El vedea în bibliotecă un organism viu și, exprimându-se la figurat, spunea: «Acest organism (adică biblioteca) este un fel de laborator cu agenți microbiologici folositori. Fiecare carte trebuie să fie un așa microb. Și acești microbi trebuie să zboare cu ajutorul nostru (al bibliotecarilor) nu unde-i duce vântul, ci acolo unde nouă ne trebuie să zboare».

Pentru ca Biblioteca să poată realiza obiectivul său principal – slujirea comunității, ea trebuie, în primul rând, să dețină o colecție bine organizată și valoroasă, care să răspundă intereselor acestei comunități.

Ca bibliotecar-practician N. Rubakin susținea și promova în primul rând completarea rațională.

El a elaborat o teorie foarte originală, deși discutată încă – teoria nucleului, înaintând două condiții:

- componența enciclopedică a fondului

- a da cititorilor posibilitatea să găsească în orice domeniu al științei acel minimum ce-i permite s-o înțeleagă.

Ce e acest nucleu? O colecție de cele mai valoroase cărți din fiecare domeniu al științei. O enciclopedie formată din cărți diferite din toate ramurile științei. Și cum îi plăcea lui N. Rubakin să spună – „acest nucleu trebuie să fie reflectarea prin cărți a Universului”.

El structurează fondul unei biblioteci astfel:

1. nucleul (publicații enciclopedice);
2. cărți din toate domeniile științei (ediții populare);
3. beletristică. (N.Rubakin o evidențiază special pentru că, inspirată din social și istoric, beletristica are o influență aparte asupra cititorului. Astfel, cititorul trăiește evenimentul social-politic prin literatura artistică).
4. cărți pentru diferite nivele de instruire, vârstă, ocupațiune. (După N.Rubakin oricare cititor, venind în bibliotecă, trebuie să-și găsească scara de a urca până la cele mai înalte culmi ale științei);
5. referințe;
6. bibliografii;
7. în funcție de componența comunității, bibliotecă poate să-și organizeze diferite secții specializate.

Procesul de organizare a bibliotecii nu se termină cu organizarea perfectă a colecțiilor afirma N. Rubakin, următoarea etapă este difuzarea cărților în comunitatea pe care o servește. Ea începe cu întocmirea cataloagelor, a unor sisteme de căutare și promovare.

Ce fel de cataloage ne recomandă N.Rubakin?

Catalog inventar (topografic)

Cataloage generale

Cataloage speciale sistematice, alfabetice

Catalogul articolelor din reviste și ziare

Catalogul cărților pentru copii (până la 15 ani)

Catalog pe subiecte (tematic).

El recomandă ca bibliotecile să aibă cataloage fișate, dar și cataloage tipărite.

N.Rubakin acorda foarte mare însemnătate cataloagelor în activitatea bibliotecii. A încercat să stabilească niște criterii de organizare a cataloagelor pentru că, afirma el, „în marea majoritate a bibliotecilor cataloagele sunt întocmite în așa fel încât sperie cititorul”. El recomanda ca în descrierea bibliografică să se introducă cât mai multe date bibliografice (editor, traducător, adresă) încât cititorul, consultând catalogul, să aibă o impresie cât mai amplă despre carte.

Încă în 1907 N.Rubakin pune problema extinderii bibliotecii în localitatea unde se află – prin organizare de secții (filiale) în diferite locuri unde ar putea fi solicitată cartea.

Cartea este o lume, atunci când este citită, iar biblioteca este un Univers pentru cititori, considera bibliologul rus.

N. Rubakin pleda pentru analiza diferitelor grupuri de cititori pentru că, susținea el, categoria socială și ocupațiunea sunt factori primordialii care influențează lectura. Toată viața a studiat această problemă, a publicat lucrări cu rezultatele obținute. Paradoxal, dar a fost aspru criticat de V.I.Lenin și N.Krupskaia – numai pentru că cititorul-muncitor-proletar nu era în fruntea listei categoriilor de cititori, nu putea să nu fie cel mai bun și activ cititor. Motiv pentru care n-a mai fost publicat în Rusia.

Pe N. Rubakin l-a preocupat mereu problema «În ce măsură influențează cartea cititorul? Poate cartea fi influențată de însuși cititorul?»

Răspunsul îl căuta prin intermediul sondajelor sociologice, pe care le practica permanent.

Primul interviu N.Rubakin l-a elaborat încă în 1889, l-a publicat în revistă și l-a trimis individual multor respondenți.

În perioada 1889-1907 a avut 5189 respondenți, în afară de materialele și rapoartele primite de la biblioteci. În anii 1911-1915 numărul acestora era de 5500.

Emigrând în Elveția, nu încetează studierea fenomenului „lectură și cititor”. Elaborează interviul «Lecteur, connais-toi tu-meme!» (Cititorule, cunoaște-te pe tine însuși) și până în 1940 primește răspunsuri din diferite țări de la peste 20.000 cititori.

Cu un sfert de veac înainte de a pătrunde în științele sociale metodele matematice, N.Rubakin propune formula sa de determinare a indicelui de lectură, numit mai târziu «formula Rubakin».

Interesele cititorilor se schimbă mereu. „De ce ?” se întreba el. „Azi se aruncă și îl citesc pe Shakespeare, mâine pe Nekrasov, poimâine pe Kant, iar răs-poimâine pe Lenin”.

Acest fenomen l-a frământat întotdeauna. O perioadă studia cititorul pasiv – acel cititor care venea, citea 1-2 cărți, apoi nu venea la bibliotecă jumătate de an – un an. Și a ajuns la concluzia: prea puțini oameni simt necesitatea de a contacta mereu cu carte. Pentru foarte mulți din ei cartea poate să existe, poate să nu existe. Aceste rezultate îl nelinișteau pe Rubakin.

În cartea sa «Schize despre publicul cititor rus» analizează foarte minuțios

cine citește, ce citește, cum citește. Nu mă voi opri amănunțit la această lucrare, dar țin să amintesc titlurile câtorva capitole din ea:

1. Cum se difuzează cartea. Sunt bogate bibliotecile noastre cu cărți bune?
2. Componenta publicului cititor.
3. Ce citește publicul nostru?
4. Autorii preferați ai publicului cititor.
5. Tipurile de cititori ș.a.

N.Rubakin a propus primul să se studieze și indicele de lectură a unui autor, propunând următoarea formulă: indicele de lectură a unui autor = cu cărțile împrumutate sau consultate ale autorului. La calcularea acestui indice se luau în considerare și alți indicatori – numărul de cărți ale autorului în bibliotecă și numărul de cititori care citesc cărțile autorului, „pentru că în bibliologie – scria el, – studierea cititorului este tot atât de importantă ca și studierea scriitorului”.

Nimeni nu mai face astăzi (eu, cel puțin n-am întâlnit) studii așa de detaliate asupra cititorului și lecturii cum a făcut N.Rubakin.

Aș vrea să amintesc de încă un moment. N.Rubakin considera că rezultatul unei investigații sociologice depinde foarte mult de sociolog, de aceea ar trebui mai întâi studiat sociologul (ce fel de interviuri, cum trebuie să fie ș.a. m.d.)

Alt aspect al activității bibliotecii, pe care N.Rubakin îl crede extrem de important, este acesta: cum orientează biblioteca cititorii ce să citească și cum să citească. N.Rubakin a studiat mult această problemă. (Vă puteți închipui și Dvs. – a lucrat în bibliotecă 70 de ani!).

N. Rubakin era de părerea că bibliotecă trebuie să ajute cititorul, dar cititorul își rezervă dreptul de a alege

singur ce-l interesează să citească sau nu. Aceasta-i foarte important pentru că în perioada sovietică doar citându-l pe N. Rubakin se considera că cititorului i se impuneau programe de lectură străine interesului lui.

Enumerând mijloacele cu care poate orienta bibliotecarul cititorii spre lectură într-o bibliotecă publică (catalogul, catalogul sau mapa de recenzii, un fond de indici bibliografici, liste sau fișiere ale noutăților editoriale), N. Rubakin considera că aici rolul bibliotecarului este cel mai important în îndrumarea cititorului.

Dar pentru a putea informa, bibliotecarul însuși trebuie să se informeze.

N. Rubakin a insistat primul dintre bibliografi asupra necesității folosirii, de către bibliotecari, în lucrul lor cu cititorii, a indicilor bibliografici și a subliniat importanța pentru bibliotecă a sistemului de informare – fișiere, indici despre care deja am vorbit.

În lucrarea sa capitală «Printre cărți», N. Rubakin dă lista indicilor bibliografici pentru bibliotecari cu recomandări metodice. Studiul i-a adus lui N. Rubakin un succes enorm. Această lucrare bibliografică, ca proporții, nu avea un echivalent în practica bibliografică internațională. Ea a devenit carte de căpătâi pentru mulți cititori, bibliotecari, și nu numai. Ea servește și acum ca model de întocmire a unei bibliografii. Lucrarea n-a fost reeditată ani buni din simplul motiv că a fost criticată de Lenin, pentru că includea și cărți confiscate.

Printre cărți» conține 20.000 de titluri, adnotate. Ei bine pentru a selecta 20.000 de cărți (cele mai bune) el a consultat de visu sau a citit peste 200.000 cărți.

Rubakin se întreba mereu: „Ce înseamnă o carte bună? Cum poți determina dacă-i bună cartea sau nu? După gustul cititorului?”. Marele bibliolog era convins că „o carte are atâtea conținuturi, câți cititori au citit-o”.

Astăzi multe din ideile lui N. Rubakin le găsim interesante, sunt recunoscute de marii bibliografi. Multe opinii au fost folosite fără a se concretiza că sunt ale lui N. Rubakin: sociologia lecturii, nucleul fondului, studierea fondului, a cititorului, principiile de organizare a bibliotecii. La baza lor stau ideile lui N. Rubakin.

Teoria bibliopsihologiei a fost criticată în patria sa – numită idealistă – și așa nu s-a publicat integral în Rusia. În schimb, ea a fost primită cu interes în Europa și în SUA.

În 1968, o editură din Londra lansează colecția «Clasici al bibliologiei» și prima carte din această colecție este «N. Rubakin și bibliopsihologia». Elaborarea acestei teorii – este rezultatul studierii cititorului și a cărții pe parcursul a 50 de ani, răstimp în care a purtat corespondența cu mai mult de 20.000 de respondenți.

A aduna atâtea respondenți (cam câte vreo mie pe an) în acea perioadă era o muncă titanică.

Studierea lucrărilor lui N. Rubakin își mai așteaptă cercetătorii. Fondul „Rubakin” ocupă jumătate de etaj la Biblioteca de Stat a Rusiei (fosta „Lenin”) din Moscova. 400 de lăzi cu arhiva «ultimului enciclopedist» mai așteaptă să fie prelucrate, puse la dispoziția specialiștilor și cititorilor.

Citind atent lucrările lui N. Rubakin întâlnești în ele toate punctele din «Manifestul UNESCO despre Biblioteca publică». El a anticipat epoca sa, de aceea este și azi actual.

Lidia Kulikovski

O ediție monumentală a Cărții Cărților

Această carte, cu totul ieșită din comun, are o istorie de peste două secole. A fost tipărită pentru prima oară în anul 1795, la Blaj, de unde i se trage și denumirea mai cunoscută în literatura de specialitate și printre credincioși – *Biblia de la Blaj*. Este a doua tălmăcire integrală în română a textului biblic, fiind realizată de ilustrul cărturar al Școlii Ardelene Samuil Micu (1745-1806). Reamintim, că prima traducere integrală în română a Sfintei Scripturi au făcut-o frații Radu și Șerban Greceanu și N. Milescu Spătarul – e vorba de *Biblia de la București*, din 1688. Traducerea lui S. Micu a avut circulație în toate teritoriile populate de români, datorită faptului că a fost reprodusă aproape integral în secolul următor, după cum urmează: în cuprinsul *Bibliei de la Sankt-Petersburg* (1819, având ca principali destinatari credincioșii din Basarabia), în cel al *Bibliei de la Buzău* (1854-1856, cu o circulație deosebit de largă în Principatele Muntenia și Moldova) și în *Biblia lui Andrei Șaguna* (Sibiu, 1856-1858, care s-a răspândit mai ales în Transilvania).

Și iată că un colectiv de specialiști de la Institutul de Istorie și de la Institutul de Lingvistică și Istorie Literară "Sextil Pușcariu" (ambele de la Cluj-Napoca) au pregătit o ediție modernă a Bibliei de la Blaj. Coordonatorii ediției sînt prof. univ. dr. Ioan Chindriș și prof. univ. dr. Eugen Pavel. Tipărirea s-a realizat la Editura "Vaticana" din Roma. Biblia a fost scoasă într-un tiraj de 3.000 exemplare, cu paginile în folio având dimensiunile 36x24 cm – în total 2.630 pagini și cântărește 7,5 kg. Editarea a fost susținută financiar din fondurile Papei Ioan-Paul al II-lea, pentru fiecare exemplar fiind investit 1 milion de lire italiene.

Această monumentală carte sfântă, editată sub patronajul P.S. Virgil Bercea, Episcopul Eparhiei Române Unite din Oradea, și a Academiei Române, include o Precuvântare și un eseu intitulat *Cartea Cărților*, de asemenea – un bogat aparat critic: indice de nume, glosar, un studiu

istoric, un studiu filologic etc., acestea având și rezumate în limbile latină, italiană, franceză, engleză, germană. Este reprodus și textul original, în alfabet chirilic, pus "în oglindă" paralelă pe pagini. *Biblia de la Blaj*, reeditată în condiții excelente la începutul mileniului III, are și o dedicație în latină pentru actualul Suveran Pontiv, Ioan-Paul al II-lea fiind unul dintre marii militanți pentru ecumenism, pentru apropierea și concilierea tuturor Bisericilor din lume, în primul rând a celor creștine.

Prețuri fantastice pentru manuscrise de scriitori contemporani

Manuscrisul romanului *Voyage au bout de la nuit (Călătorie la capătul nopții)* – opera principală a prozatorului francez Louis-Ferdinand Celine (1894 – 1961) – a fost vândut Bibliotecii Naționale a Franței la un preț record, cu 12,1 milioane de franci. Uimirea bibliofililor nu a durat însă prea mult – la câteva săptămâni, alt manuscris, de un autor american, a fost vândut prin licitație la New York cu 2,43 milioane dolari, adică, cu aproximativ 18,4 milioane de franci francezi. Este vorba de manuscrisul romanului *On the Road (Pe drum)*, de Jack Kerouac (1922 – 1969), strălucit exponent al curentului Beat Generation (generația Beat), care a dat preferință tematicii de aventuri, stărilor sufletești paroxistice, prezentând lumea nocturnă a dezrădăcinaților și vagabonzilor într-un limbaj improvizat, adecvat capriciilor imaginației, experimentatoare a esteticii "prozei spontane". Este curios că de data aceasta licitația a fost adjudecată nu de vreun instituție a cărții, ci de o persoană fizică – Jim Irsay, extrem de bogatul proprietar al unei echipe de fotbal din SUA, "Colts Indianapolis". Noul proprietar (în vârstă de 42 de ani) al manuscrisului dorește să-l expună publicului și chiar să organizeze cu el un turneu, cu ocazia împlinirii în curând a 50 de ani de la scrierea capodoperei.

Rubrică susținută de Vlad Pohlă

Stați și reflectați!

Ce spun alții, mai înțelepți ca noi...

- * Adâncul inimii este mai departe decât capătul lumii.
(Sun Tzu)
- * Frumusețea și potența sînt tirani cu viață scurtă.
(Zenon de Kition)
- * Gelozia este copilul prost al orgoliului.
(Beaumarchais)
- * Tăcerea e moartea. Cine-ți cere să taci, îți cere prea mult.
(Tahar Djaout)
- * Fiecare trăiește așa cum gîndește.
(Demostene)
- * Fii cinstit cu tine însuși, pentru că la poarta Raiului nu se trece cu pașaport fals.
(Andre Gide)
- * Sărac e tot omul care nu e mulțumit cu ce are.
(Eugene Marbeau)
- * Animalele sînt prietenii cei mai plăcuți: niciodată nu pun întrebări și niciodată nu critică.
(George Eliot)
- * Cu cît știm mai multe, cu atît cresc îndoielile.
(Goethe)
- * Fericirea nu se caută, se așteaptă.
(Reine Malouine)
- * Femeile sînt extremele bărbaților: ele nu pot fi decât mult mai bune sau mult mai rele decât bărbații.
(Jean de la Bruyere)
- * Viața e prea scurtă ca să te gîndești la moarte, iar moartea e prea aproape ca să te gîndești la prostii.
(Robert Frost)
- * Oricît de mare ți-ar fi victoria sau oricît de groaznică înfrîngerea, un miliard de chinezi nici nu vor afla despre aceasta.
(Legea relativității chineze)
- * Femeia are întotdeauna ultimul cuvînt. Dacă bărbatul mai spune ceva după aceea, vorbele lui sînt deja începutul unei noi discuții.
(Robert Frost)
- * Nu te teme de lege. Teme-te de judecători!
(Robert Frost)
- * Regimul alimentar se ține înainte, după și, mai ales, în timpul mesei.
(Woody Allen)
- * Mincinoșii se laudă că sînt sinceri, iar proștii că sînt deștepți.
(Papartchu Droptaott)
- * Oamenii obișnuiți se supun de teamă, oamenii adevărați se supun din dragoste.
(Aristotel)
- * Gloria vine imediat în spatele virtuților, de parcă ar fi umbra lor.
(Marcus Tullius Cicero)
- * Pămîntul are tot ce-i trebuie ca să-i satisfacă pe toți oamenii, dar nu e în stare să satisfacă și lăcomia lor.
(Frank Buchman)
- * Inocența este o artă. Fericirea este o impresie.
(Jules Janin)
- * Nimeni nu place tuturor oamenilor. Important este să te placă cei care te interesează.
(Boris Vian)
- * Când stai la discuție cu tentația, înseamnă că ești pe punctul de a ceda.
(Miguel de Unamuno)
- * Nimeni nu are rău de mare pe uscat.
(Jerome K. Jerome)

Selecție de Vlad Pohilă

Calendarul aniversărilor culturale

Iulie 2002

- * 100 de ani de la apariția, la Budapesta, a primului număr al revistei de literatură, cultură și arte LUCEAFĂRUL (1 iulie 1902 – 1944).
- * 140 de ani de la nașterea lui Nikolai RUBAKIN (1/13 iulie – 23 noiembrie 1946), bibliolog, bibliograf și scriitor rus, stabilit în Occident.
- * Ziua comemorării lui ȘTEFAN cel MARE și SFÎNT – 2 iulie.
- * 125 de ani de la nașterea lui Hermann HESSE (2 iulie 1877 – 9 august 1962), scriitor și pictor german, stabilit cu traiul în Elveția, laureat al Premiului Nobel pentru anul 1946.
- * 60 de ani de la nașterea poetului și umoristului Titus ȘTIRBU (3 iulie 1942).
- * 80 de ani de la nașterea lui Dionisie TANASOGLU (7 iulie 1922), scriitor, traducător, muzician, profesor universitar găgăuz.
- * 120 de ani de la nașterea lui Ianka KUPALA (7 iulie 1882 – 28 iunie 1942), poet și dramaturg bielorus.
- * 100 de ani de la nașterea lingvistului suedez Alf LOMBARD (8 iulie 1902 – 1 martie 1996), cercetător de seamă al limbii române.
- * 140 de ani de la nașterea lui Tudor FLONDOR (10 iulie 1862 – 23 iunie 1908), dirijor de cor și compozitor originar din Nordul Bucovinei.
- * 90 de ani de la nașterea lui Nicu STEINHARDT (12 iulie 1912 – 29 martie 1989), monah, filozof, critic literar, traducător, eseist și bibliotecar român.
- * 175 de ani de la nașterea lui Vasil LEVSKI (18 iulie 1837 – 18 februarie 1873), gânditor, publicist, militant pentru eliberarea națională a bulgarilor.
- * 70 de ani de la nașterea lui Alexandru MOȘANU (19 iulie 1932), istoric și om politic, profesor universitar.
- * 75 de ani de la nașterea lingvistei române de origine aromână Matilda CARAGIU-MARIOTEANU (20 iulie 1932), sora actorului Toma CARAGIU (1925 – 1977).
- * 200 de ani de la nașterea lui Alexandre DUMAS-tatăl (24 iulie 1802 – 5 decembrie 1870), romancier, dramaturg, poet, memorialist și istoric francez.
- * 75 de ani de la nașterea lingvistului Silviu BEREJAN (30 iulie 1932).
- * 50 de ani de la nașterea patriotului Ilie ILAȘCU (30 iulie 1952).
- * Ziua scrisului și a culturii găgăuze – 30 iulie.
- * 75 de ani de la nașterea lui Nicolae TESTE-MIȚEANU (1 august 1932 – 20 septembrie 1986), savant, medic, profesor universitar.
- * 90 de ani de la nașterea lui Gellu NAUM (1 august 1911 – 29 septembrie 2001), poet și traducător român.
- * 60 de ani de la nașterea lui Gheorghe CIOCOI (4 august 1942), poet, eseist și traducător.
- * 80 de ani de la nașterea lui Marin PREDĂ (5 august 1922 – 16 mai 1980).
- * 75 de ani de la nașterea cântăreței Valentina SAVIȚCHI (10 august 1927).
- * 90 de ani de la nașterea scriitorului brazilian Jorge AMADO (10 august 1912 – 7 august 2001).
- * 175 de ani de la stingerea din viață a lui William BLAKE (2 noiembrie 1757 – 12 august 1827), poet, pictor și grafician englez.
- * 60 de ani de la nașterea lui Florin BOGARDO (16 august 1942), compozitor, solist vocal și instrumentist român.
- * 80 de ani de la nașterea lui Raymund PIOTROWSKI (17 august 1922), lingvist rus de origine polonă, bun cunoscător al limbii române, susținător al băștinașilor din Republica Moldova în lupta pentru revenirea la grafia latină și la recunoașterea limbii române ca limbă de stat.
- * 50 de ani de la nașterea lui VLADIMIR (Cantarean), Mitropolitul Chișinăului și al Moldovei (18 august 1952).
- * 60 de ani de la nașterea lui Andrei HROPO-TINSCHI (19 august 1942), critic literar, traducător și prozator.
- * 90 de ani de la nașterea lui Octavian GHIBU (19 august 1912 – 15 aprilie 1996), economist și jurist român, promotor al spiritualității românești în Basarabia.
- * 175 de ani de la nașterea lui Charles de COSTER (20 august 1827 – 7 mai 1879).
- * 170 de ani de la fondarea BIBLIOTECII NAȚIONALE a Republicii Moldova (22 august 1832).
- * 175 de ani de la nașterea dirijorului și compozitorului austriac Joseph STRAUSS (22/20 august 1827 – 22 iulie 1870).
- * 140 de ani de la nașterea compozitorului francez Claude DEBUSSY (22 august 1862 – 22 martie 1918).
- * Sărbătoarea Națională ZIUA INDEPENDENȚEI – 27 august.
- * 140 de ani de la nașterea lui Maurice MAETERLINCK (29 august 1862 – 6 mai 1949), poet, dramaturg și eseist belgian de expresie franceză.
- * 75 de ani de la nașterea poetului român Dan DEȘLIU (31 august 1927).
- * Sărbătoarea Națională LIMBA NOASTRĂ – Ziua Limbii Române – 31 august.

„COMMUNITY CONNECTIONS”

Departamentul de Stat al Statelor Unite anunță etapa următoare a programului „Community Connections” în Republica Moldova pentru anul 2002-2003. Acest program va fi administrat de către Universitatea Drexel (Philadelphia, Pennsylvania) prin reprezentanța sa regională Centrul Internațional Moldova Pennsylvania în cooperare cu Ambasada Statelor Unite, Chișinău.

Zece specialiști, din domeniul biblioteconomiei, vor fi selectați de pe întreg teritoriul Republicii Moldova pentru a vizita Statele Unite pentru o perioadă de aproximativ trei săptămâni. La concurs pot participa bibliotecarii profesioniști, preferabil de la bibliotecile din județe. Acest program va pune accentul pe importanța bibliotecilor publice, care promovează educația civică, accesul la informație și mijloacele de cercetare, curiozitatea intelectuală, și respectul pentru idei noi și culturi diferite.

Candidații selectați vor locui și lucra în comunități din Statele Unite. Scopul acestui program este de a oferi cetățenilor din Republica Moldova posibilitatea de a obține experiență practică de lucru în Statele Unite, de a face un schimb de informație și cunoștințe despre accesul publicului la fondurile bibliotecilor, deservirea clienților, servicii de referință, programe speciale pentru copii, oameni în etate, minorități etc. Participanții vor învăța mai multe despre noile tehnologii informaționale, depinderi informaționale și colecțiile polilingve. Pe lângă aceasta, candidații

se vor încadra într-un proces de schimb de idei, valori culturale și tradiții.

Programul „Community Connections” este elaborat cu scopul de a stabili relații de cooperare cu partenerii de lucru și comunitățile din SUA, de a efectua un schimb de idei, experiență și cunoștințe. Programul este destinat viitorilor lideri cu potențialul de a influența viața socială și economică a comunității lor.

Programul „Community Connections” încurajează participarea femeilor, bărbaților și a tinerilor, indiferent de apartenența lor etnică, națională sau religioasă.

Cunoașterea limbii engleze nu este necesară.

După ce vor fi selectați toți candidații pentru programul „Community Connections” va fi realizat un program de orientare.

Termenul de depunere a formularelor expiră la 21 septembrie 2002.

Pentru informații suplimentare și obținerea formularelor de participare contactați:

Oleg Bezrucico

Centrul Internațional Moldova
Pennsylvania

Bănulescu-Bodoni nr. 45, bir.319

Chișinău, Moldova 2012

Tel: (022) 22 42 71

Tel/fax: (022) 22 25 81

www.iatp.md/ccalumni

Oportunitățile 2002 pentru bibliotecarii BM

Dragi colegi, anul 2002 ar putea fi pentru Dvs. un an al comunicării profesionale într-o comunitate internațională, chiar, de ce nu – și al promovării instituției în care munciți. Vă prezentăm mai jos doar câteva conferințe la care puteți participa și Dvs. Nu ratați șansa!

Conferința IFLA 2002

În 2002 Comitetul Organizatoric IFLA (Federația Internațională a Bibliotecilor și Asociațiilor Bibliotecare) împreună cu Asociația Bibliotecarilor din Marea Britanie, au deosebita plăcere să invite bibliotecari și specialiști din domeniul informării și documentării să participe la cea de-a 68-a Conferință, care va avea loc la 18-24 august la Glasgow, Scoția.

Tema conferinței este Bibliotecii pentru Viață: Democrație, Diversitate, Difuzare informație (Libraries for Life: Democracy, Diversity, Delivery), iar sub-tema – *Construim pe trecut, investim în viitor* (Building on the past – investing in the future). Temele cheie ale conferinței sunt – Dezvoltarea colecțiilor, Aspecte ale Bibliografiei Contemporane, Servicii pentru persoane dezavantajate, Probleme ale managementului și marketingului de bibliotecă, Instruirea continuă a bibliotecarilor, etc.

Formularele de participare le puteți accesa la www.ifla.org, aici veți efectua și înregistrarea on-line.

Conferința INTAMEL

Conferința INTAMEL (Asociația Bibliotecilor Metropolitane) datează din 1966 când Biblioteca Publică Orășenească din Praga și-a sărbătorit ce-a de 70-a aniversare. Cu această ocazie au fost invitați reprezentanți ai bibliotecilor publice metropolitane, municipale și orășenești, pentru a-și promova activitatea și a crea o rețea internațională de biblioteci publice. Din 1968 INTAMEL a devenit o subsecțiune a IFLA-ei, organizând anual conferințe în diferite țări. În 2001 va avea loc în Amman, Iordania. Biblioteca Municipală "B.P.Hasdeu" este și ea membră a INTAMEL din 1998. Anual bibliotecarii rețelei BM au posibilitatea să participe la conferințele INTAMEL.

Pentru 2002 s-a decis ca or. Stockholm sa fie gazda conferinței cu tema *Schimbând&Învățând* la 1-8 septembrie. Printre comunicările conferinței cele mai importante sunt – Competențe ale personalului de bibliotecă, Aplicații ale managementului și leadership-ului în bibliotecile publice, etc. Întrunirea va fi urmată de vizite la Biblioteca Publică și Biblioteca Internațională din Stockholm, etc.

Nu ezitați să participați. Informații despre conferință puteți găsi de asemeni la adresa www.ifla.org

Mariana Harjevschi

Publicații electronice în colecția
Bibliotecii Municipale "B.P.Hasdeu"

1. Childrens dictionary
2. The way things work
3. Enciclopedia of sciluce
4. Bird
5. My body myself
6. Learn english and survive
7. Oxford talking dictionary
8. Egypt
9. Hermitage museum
10. Michelangelo
11. Louvre
12. The Violin
13. Paris
14. Jesus
15. The great operas
16. History's greatest battles
17. Greek&roman mythology
18. History's great civilizations
19. World's best museums
20. Castle explorer
21. Encyclopedia Britannica
22. Discover Britain
23. Discover Egypt
24. Discover France
25. Discover Italy
26. Discover Spain
27. Discover The Med
28. Discover The Orient
29. Discover Greece
30. History of the world
31. Encyclopedia of history
32. Григорьев В.Л. Англо-русский толковый словарь
33. Зверева А., Зверев Ю. Антология русской и западноевропейской музыки XII-XX веков
34. Как себя вести
35. Драгунский В. Смешные рассказы
36. Российская национальная библиография
37. Англо-русско-английский общелек-сический словарь
38. Даль В. Толковый словарь живого великорусского языка
39. Даль В. Пословицы русского народа
40. Желтые страницы Internet 98. Русские ресурсы
41. Нонконформисты. Новое русское искусство
42. Эрмитаж. Искусство Западной Европы
43. Я познаю мир. Русский язык
44. Лагерлеф С. Путешествие Нильса с дикими гусями
45. Свифт Дж. Гулливер в стране лилипутов
46. Зотов В. Лесная азбука
47. Классическая музыка для детей. Танцы
48. Классическая музыка для детей. Избранное
49. Классическая музыка для детей. Музыка о природе
50. Сказки для самых маленьких
51. Избранные сказки
52. Радионяня
53. Геометрия не для отличников
54. Бориско Н. Самоучитель немецкого языка
55. Братья Гримм. Два странника.
56. Братья Гримм. Соломинка, уголек и боб. Бабушка и вьюга. Заяц и волк
57. Андерсен Г.Х. Огниво. Стойкий оловянный солдатик
58. Андерсен Г.Х. Свинопас. Ель. Оле-Лукойе
59. Гофман Э. Щелкунчик
60. Перро Ш., Гамар П. Сказки матушки гусыни
61. Лучшие сказки мира (3 Т.)
62. Аксаков С. Аленький цветочек
63. Гауф В. Маленький Мук
64. Гауф В. Карлик нос
65. Гауф В. Аист
66. Грин А. Алые паруса
67. Верн Ж. В погоне за метеором
68. Верн Ж. Таинственный остров (2 Т.)
69. Лермонтов М. Маскарад
70. Андреев Л. Анфиса (2 Ч.)

Rubrică susținută de Tatiana Coșeri

